

Predsednik Tito in njegova žena si z zanimanjem ogledujeta izdelke kroparskih kovačev

Predsednik Tito v Kropi...

V soboto, 7. novembra, je predsednik republike Josip Broz-Tito z ženo Jovanko in spremstvom: Edvardom in Pepco Kardelj, Sergejem Kraigherjem, Francem Popitom, Lidi Jo Sentjurc in drugimi, obiskal delovni kolektiv tovarne vijakov Plamen v Kropi.

Ob prihodu v Kropo so pred Plamenom pozdravili predsednika Tita s spremstvom predsednik skupščine občine Radovljica Stane Kajdiž, predsednik UO tovarne Plamen Ciril Rozman, tehnični direktor ing. Miha Sinobad in komercialni direktor Andrej Vidic. V imenu mladine sta pozdravila predsednika Tita s spremstvom predsednica mladinske organizacije v Kropi Kristina Kordež in Vinko Šolar. Nato je šel predsednik Tito s spremstvom skozi proizvodne obrate Plamena in si z zanimanjem ogledal izdelke in proizvodne stroje. Predsednik UO Ciril Rozman in tehnični direktor inž. Miha Sinobad sta predsedniku Titu odgovarjala na vprašanja in mu med drugim povedala, da so delali po navodilih, ki jih je Tito dal ko-

lektiv ob prvem obisku v Plamenu 6. avgusta 1948. leta, ko je v govoru kolektivu poudaril: »Želim vam, da se vaše podjetje razširi«. Zato so predvno proizvodnjo 700 ton izdelkov letno povečali na nad 7000 ton. Letošnja proizvodnja bo 7500 ton izdelkov.

Dalje se je predsednik Tito med drugim zanimal, koliko je tovarna stara, kje podjetje dobi reprodukcijski material, kam prodaja izdelke, koliko je zaposlenih in kakšen je letni brutoprodukt, kakšen je perspektivni plan podjetja, o višini osebnih dohodkov itd.

Predsednik Tito si je s posebnim zanimanjem ogledal hitrotekoče hilgeland stroje za stiskanje čepov in poudaril, da so to dobri stroji. Predstavnik podjetja sta povedala Titu, da s perspektivnim planom predvidevajo povečati proizvodnjo samo z modernizacijo brez bistvenega zvišanja zaposlenih, ker novih delavcev na območju Kroke in okolice ni, in da so v kolektivu že pri sedanjem številu zaposlenih, delavci iz raznih krajev Jugoslavije.

Člani kolektiva so predsednika Tita na poti skozi tovarno prisrčno pozdravili. Tito jim je tovariško nasmejan vračal pozdrave, zato bo za člane kolektiva Plamen obisk predsednika Tita 7. novembra 1970 ostal nepozaben.

»Tovariši in tovarišice, delavci in delavke, mladinci in mladinke:

Menim, da mora biti vaše podjetje kovačnica novih kadrov in sposobnih voditeljev v podjetjih in tovarnah. Vaše delo je zelo pomembno in mora prispevati k uresničenju velikih nalog, k ustvarjanju srečnejše socialistične države. Zato vam želim veliko uspehov pri delu.

Želim vam, da se vaše podjetje razširi, da bo v njem prostora še za več mladih ljudi. Prepričan sem, da boste tudi vi mladim, novim delavcem, pomagali pri gradnji nove socialistične Jugoslavije...

(Iz govora predsednika Tita med obiskom v tovarni Plamen v Kropi 6. avgusta 1948)

...in v Škofji Loki

Minulo soboto popoldan se je predsednik Josip Broz-Tito, potem ko je obiskal Kropo in prek Jamnika ter Dražgoš prispel v Selško dolino, za poldrugo uro ustavil tudi v škofjeloški restavraciji Krona. Njega, njegovo ženo Jovanko, tovariša Edvarda Kardelja, Franca Popita, Sergeja Kraigherja in druge člane spremstva so sprejeli ter pozdravili predsednik občinske skupščine Zdravko Krvina, sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Polde Kežar in sekretar občinskega komiteja ZK Škofja Loka inž. Marko Vraničar. Med prijetnim kramljanjem je maršal obljubil, da bo prihodnjo pomlad ponovno prišel v mesto pod Lubnikom, in sicer za ves dan.

Ločani so Titu podarili tradicionalni škofjeloški kruhek,

ob odhodu z Mestnega trga pa ga je več sto glava množica ljudi pozdravila z navdušenim aplavzom. (lg)

Predsednik Tito s spremstvom se je med kratkim obiskom Škofje Loke zadrževal v hotelu Krona, ob odhodu pa na Mestnem trgu nasmejan odzdravljaval navdušeni množici. — Foto: F. Perdan

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERIJA

Načrti mlade generacije

V prihodnjih treh mesecih nameravajo v loški občini mladinci oživiti delo nekdanjega aktivnega kluba. Z menjavo članov in vodstva pa so ti klubi zamrli. Predsedstvo občinske konference ZMS bo potem pripravilo mladinsko javno tribuno. Na njej naj bi ob množični udeležbi predelali program kluba ter poudarili njegov pomen pri vzgoji mladine.

V okviru občinskega predsedstva poteka tudi akcija, da bi ob prazniku republike sprejeli večje število mladincev v organizacijo ZKJ. V priprave za splošni ljudski odpor se vključujejo prek programa konkretnih akcij, pripravljajo razgovor o problemih mladine na vajeških in srednjih šolah, člani predsedstva pa so začeli tudi redno obiskovati mladinske aktivnosti.

Za ustanovitev mladinskega

kluba pa se zavzemajo tudi mladi v mestu pod Lubnikom. V ta namen bodo osnovali iniciativni odbor, ki bo zbral podatke o dosednji aktivnosti loške mladine. Predsedstvo občinske konference ZMS bo potem pripravilo mladinsko javno tribuno. Na njej naj bi ob množični udeležbi predelali program kluba ter poudarili njegov pomen pri vzgoji mladine.

V okviru občinskega predsedstva poteka tudi akcija, da bi ob prazniku republike sprejeli večje število mladincev v organizacijo ZKJ. V priprave za splošni ljudski odpor se vključujejo prek programa konkretnih akcij, pripravljajo razgovor o problemih mladine na vajeških in srednjih šolah, člani predsedstva pa so začeli tudi redno obiskovati mladinske aktivnosti po šolah in na terenu.

III. zbor aktivistov v Preddvoru?

Pripravljalni odbor za izvedbo III. zbora gorenjskih aktivistov je imel minulo sredo popoldne prvo sejo. Na seji so menili, da bi bil zbor prihodnje leto 4. julija v Preddvoru. Vendar datum in kraj zbora še nista dokončno določena. O tem bo odbor namreč še razpravljal, prav tako pa bo sklep sprejel tudi svet gorenjskih občin. Člani pripravljalnega odbora so menili, da bi datum zbora premaknili (prva dva zbora sta bila namreč prvo soboto v septembru), ker je prav to soboto na Gorenjskem že nekaj let vrsta prireditev. Pred dvor, kot kraj srečanja, pa so predlagali zato, ker prihodnje leto to naselje praznuje 900-letnico obstoja.

Na seji so tudi sklenili, da bodo sedanji 19-članski odbor

razširili še s predstavniki odbora Prešernove brigade, predstavniki odbora koroških partizanov in s predstavniki planincev. Imenovali so tudi posamezne organe oziroma komisije pripravljalnega odbora. Za sekretarja akcijskega odbora so imenovali

Jožeta Kavčiča, sekretarja izvršnega odbora občinske konference SZDL Kranj in sklenili, da bodo vse komisije do 15. novembra pripravile delovne in finančne programe za izvedbo III. zbora gorenjskih aktivistov. A. Z.

Seminar ZK na Jezerskem

Dvodnevni seminarja v petek in soboto na Jezerskem se je udeležilo okrog 60 sekretarjev organizacij (oddelkov) in aktivov ZK ter članov komiteja in komisij občinske konference zveze komunistov Kranj. Komite občinske konference ZK je s seminarjem uresničil del akcijskega programa o usposabljanju in obnovi zveze komunistov v kranjski občini. O tem so namreč razpravljali na zadnji seji občinske konference ZK v Kranju.

Seminar so udeleženci ocenili zelo ugodno, saj so se seznanili z nekaterimi aktualnimi vprašanji za ta čas. Tako so razpravljali o odnosih med samoupravno organizirano družbo in cerkvijo, o čemer je uvodoma govoril predavatelj na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo in odgovorni urednik Teorije in prakse Zdenko Roter. Kako je s tem v občini pa je govoril predsednik občinske konference SZDL Kranj in predsednik verske komisije Tone Volčič. Razen tega

so na seminarju govorili o uresničevanju sklepov I. republiške konference ZK, organizaciji splošnega ljudskega odpora v krajevnih skupnostih in o idejnopolitičnem usposabljanju in obnovi ZK. Še posebno zanimivi sta bili tudi predavanja o mednarodnem političnem položaju in Jugoslaviji ter o spremembah političnega sistema. Pri prvem predavanju je o odnosih Jugoslavije z Italijo, Zvezno republiko Nemčijo, SZ, ZDA, o konferenci neuvršenih, o Kitajski, OZN itd. govoril predsednik komisije za mednarodna, politična in ekonomska vprašanja pri CK ZKS Jože Smole, pri drugem pa je o spremembah političnega sistema od temeljnih družbenopolitičnih skupnosti do federacije govoril član sekretariata CK ZKS Milan Kučan.

Na seminarju so sprejeli tudi program izobraževanja komunistov in sklenili, da bodo o omenjenih vprašanjih govorili tudi v organizacijah, oddelkih in aktivih ZK v občini. A. Z.

Spomin na stavko

Danes, v sredo, 11. novembra mineva 35 let, odkar se je v tovarni klobukov Sešir Škofja Loka končala velika enomesečna stavka delavcev. Le-ti so od uprave in lastnikov zahtevali temeljito izboljšanje delovnih razmer v obratih, višje plače in pravico do soodločanja pri sprejemanju ter odpuščanju ljudi. V spomin na ta pomemben dogodek je kolektiv podjetja minulo soboto organiziral spominno slavo, ki so se ga udeležili tudi številni upoko-

jenjenci — nekdanji klobučarji in, kot gostje, predsednik občinske konference SZDL Janez Thalar ter predsednik občinskega sindikalnega sveta Jože Stanovnik.

Najprej je govoril direktor Walter Galof. Orisal je rast tovarne, dosedanje uspehe in težave ter seveda načrte za prihodnost. Zgodovino stavke, vzroke, ki so jo povzročili, in sam potek je razčlenil tov. Andrej Franko, dvajsetletni razvoj samoupravljanja v Seširju pa Vida Podnar. V kulturno zabavnem delu programa so se navzočim potem predstavili člani okteta Jelovica. (-ig)

Najprej je govoril direktor Walter Galof. Orisal je rast tovarne, dosedanje uspehe in težave ter seveda načrte za prihodnost. Zgodovino stavke, vzroke, ki so jo povzročili, in sam potek je razčlenil tov. Andrej Franko, dvajsetletni razvoj samoupravljanja v Seširju pa Vida Podnar. V kulturno zabavnem delu programa so se navzočim potem predstavili člani okteta Jelovica. (-ig)

JESENICE

Na Jesenicah so bile na začetku meseca tri pomembne seje. Sestalo se je predsedstvo Zveze kulturnoprosvetnih organizacij, odbor kulturnega društva Tone Cufar in uredniški odbor zbornika Jeklo in ljudje. Predsedstvo ZKPO je podprlo idejo o ustanovitvi muzeja revolucije na Jesenicah, člani kluba Tone Cufar so razpravljali o delu v prihodnje, uredniški odbor zbornika Jeklo in ljudje pa je razpravljal o izdaji tretje knjige zbornika. —jk

V četrtek je bila na Jesenicah seja sveta za zdravstvo in socialno varstvo pri skupščini občine, na kateri so obravnavali položaj jeseniške splošne bolnice.

Dijaki Jezezerskega izobraževalnega centra pa so imeli svojo letno mladinsko konferenco. Dogovorili so se, da bodo ustanovili dramski in kulturni krožek, športno društvo, klub OZN in klub Ljudske tehnike. —jk

KRANJ

Decembra bo v Kranju problemska konferenca zveze mladine o družabnem življenju na terenu. Vsi terenski aktivisti bodo pred tem organizirali konferenco o tem vprašanju. Da bi občinski komite aktivom olajšal delo, jim je preskrbel posebne vprašalnike, na katere bi skušali odgovoriti po opravljenih konferencah. Občinsko predsedstvo oziroma ustrezna komisija bo te vprašalnike z odgovori analizirala in na njihovi osnovi pripravila material za problemsko občinsko konferenco. —jk

RADOVLJICA

Radovljica, 10. novembra — Popoldne se je na redni seji sestal izvršni odbor občinske konference SZDL. Člani so razpravljali o turistični dejavnosti v občini v letošnjih devetih mesecih in govorili o sklepih tretje seje občinske konference socialistične zveze, ki je obravnavala vzgojno varstveno problematiko. Nazadnje pa so spregovorili tudi o pripravah na praznovanje dneva republike.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta bo jutri popoldne v prostorih družbenopolitičnih organizacij v Radovljici razpravljalo o stališčih in pripombah občinskega sindikalnega sveta na predlog statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev. Na seji bo podana tudi informacija o stanju in položaju v Tovarni čipk in vezenin na Bledu. A. Z.

Proslavo 35-letnice stavke v tovarni Sešir, ki je bila v dvorani Loškega gledališča na Spodnjem trgu, se je udeležilo kakih 200 članov kolektiva, upokojeincev in gostov. — Foto: F. Perdan

Rešitev je v združitvi s Termopolom

Sovodenj leži v kotlini ob koncu Poljanske doline in predstavlja gospodarsko središče vasi razstresenih po pobočjih Mrzlega vrha in Ermanovca. V kraju so štiri delovne organizacije: Podjetje za predelavo plastičnih mas Termopol, obrat Jelovice, Obrtno čevljarstvo Sovodenj in Obrtno kovaštvo Hobovše. Vsa štiri podjetja zaposlujejo 132 delavcev. V Termopolu, jih dela 55, v obratu, Jelovice 46,

v Obrtnem čevljarstvu 26 in v Obrtnem kovaštvu 5 delavcev.

Podjetje Termopol se ukvarja z visokofrekvenčnim varjenjem PVC materialov in proizvaja več kot 1000 proizvodov po naročilih kupcev. Svoje lastne proizvodnje podjetje nima. Upravičeno lahko trdimo, da ima podjetje velike možnosti razvoja. Če pogledamo samo podatke, da znaša v razvitih deželah poraba izdelkov iz plastike 10 kg

na prebivalca, pri nas pa komaj 1 kg, vidimo, da bi podjetje z intenzivno raziskavo tržišča in kvaliteto izdelkov lahko močno povečalo proizvodnjo. Že ob dosedanjih možnostih so za letošnji predvideni 3.553.000 din bruto prometa. Poprečni osebni dohodek pa so v prvem polletju letošnjega leta znašali nekaj čez 1100 din.

Mizarska delavnica v Sovodnju je bila ustanovljena že kmalu po vojni in se je 1963 leta priključila Jelovici iz Skofje Loke. Izdelujejo izverserijsko pohištvo vseh vrst in dimenzij. Lesna industrija se v loški občini osredotoča v dveh središčih, kar pomeni, da ni reálnih možnosti za investiranje v ta objekt. Osamosvojitve pa bi bila že vnaprej obsojena na neuspeh. Torej ostane še najbolj razumska rešitev priključitev k razširjenemu podjetju, ki bi združevalo ves gospodarski potencial Sovodnja in se ukvarjalo z enotno proizvodnjo, ki je za sedanje razmere najbolj perspektivna — predelava plastičnih mas ali drugače rečeno — družitev s Termopolom.

Osnovna dejavnost podjetja Obrtno čevljarstvo Sovodenj je izdelava copat in vrhnjih delov čevljev za druge proizvajalce obutve. Osebnih dohodkov zaposlenih so zelo nizki in znašajo v povprečju za letošnje prvo polletje le 590 din. Podjetje ima po izjavi vodstva zagotovljenega dovolj dela v kooperaciji s Tovarno čevljev Planika, ki je tudi pripravljena montirati tekoči trak v šivalnici, če bo podjetje pripravilo primernejše prostore. Za kooperacijo z Obrtnim čevljarstvom se zanima tudi tovarna čevljev Alpina Ziri. Postavlja približno take pogoje kot Planika.

Kovači v Hobovšah vse od ustanovitve podjetja pred dvanajstimi leti izdelujejo razne vrste kovanega orodja. Prodajo jim organizira Poslovno združenje Fužinar. Glavni problem podjetja je slaba organizacija proizvodnje; do kraja iztrošena osnovna sredstva, neprimerni prostori in zastarela tehnologija.

Po dogovoru s predstavniki delovnih organizacij je skupščina občine Skofja Loka imenovala posebno komisijo, ki je pripravila program razvoja Sovodnja. Program predvideva združenje vsega gospodarstva v okviru Termopola, pri čemer bo temu podjetju nudena vsa potrebna pomoč in dodeljeni krediti za izvajanje programa. Termopol pa je odgovoren, da združenje gospodarskih organizacij tudi izvede. Kot prvo bi se v Termopolu 1. 1. 1971 vključilo Orodno kovaštvo Hobovše.

L. Bogataj

Krediti za kmetijske dejavnosti

Nekaj številčnik nazaj smo v našem časniku pisali, da je na Gorenjskem devet kmetijskih zadrug, ki imajo svoje hranilno-kreditne službe, ki zbirajo hranilne vloge od zasebnih kmetijskih proizvajalcev. Ugotovili smo, da je do sredine leta vložilo denar pri hranilno-kreditnih službah 5549 zasebnih kmetijskih proizvajalcev in da so združniki oziroma člani kmetijskih zadrug dobili prek 2,5 milijona novih dinarjev kredita.

Danes pogledimo, kako je pravzaprav s krediti za kmetijsko dejavnost. Po veljavnih predpisih o kreditiranju kmetijske dejavnosti spada v kmetijsko dejavnost: nakup plemenke živine; graditev, preureditev in oprema gospodarskih objektov; racionalnejše izkoriščanje in razširitev kmetijskih zemljišč; osnivanje dolgoletnih nasadov in nakup kmetijskih strojev ter naprav. Za vse to lahko zasebni kmetijski proizvajalec dobi kredit. Pri tem pa banka stremi, da imajo prednost pri najemanju tovrstnih kreditov tisti zasebni proizvajalci, ki varčujejo pri hranilno-kreditnih službah. Pogoji za tak kredit pa pa so precej ugodni (benificirani), saj znašajo zanj le 3-odstotne obresti na leto, kredit pa je treba vrniti najkasneje v petih letih. Seveda pa takšen kredit, ki ga odobri kmetijska zadruga oziroma hranilno-kreditna služba in banka, ne more biti večji od 50 tisoč novih dinarjev.

Za kmetijsko dejavnost daje banka največ 50 odstotkov kredita od predračunske vrednosti investicije. 25 odstotkov kredita da kreditna služba, preostalih 25 odstotkov predvidene

investicije pa mora zasebni kmetijski proizvajalec pokriti sam.

Do sredine tega leta so kmetijske zadruge zasebnim kmetijskim proizvajalcem na Gorenjskem odobrile za kmetijsko dejavnost prek 2,5 milijona novih dinarjev, Gorenjska kreditna banka pa v minulih dveh letih 3,2 milijona novih dinarjev. Tako je Gorenjska kreditna banka skupaj s kmetijskimi zadrugami odobrila zasebnim kmetijskim proizvajalcem za izpopolnitev kmetijskega gospodarstva prek pol milijarde starih dinarjev kreditov.

In ko že govorimo o kreditih oziroma razporejanju hranilnih vlog zasebnih kmetijskih proizvajalcev, omenimo še eno novost. Do konca leta bodo morale hranilno-kreditne službe na Gorenjskem zmanjšati višino zbranih sredstev od hranilnih vlog, ki so jih za zdaj namenile za kreditiranje obratnih sredstev kmetijskih zadrug. Kmetijske zadruge so namreč porabile za kreditiranje obratnih sredstev pet milijonov novih dinarjev. Višina teh kreditov pa bo v prihodnje lahko znašala le tretjino od zbranih hranilnih vlog zasebnih kmetijskih proizvajalcev. Tako bo po tej razporeditvi ostalo več denarja za kreditiranje zasebnih kmetijskih proizvajalcev.

Nazadnje pa omenimo, da Gorenjska kreditna banka s 50-odstotno soudeležbo pri odobranju kreditov zasebnim kmetijskim proizvajalcem na Gorenjskem pripomore k usmerjanju zasebne kmetijske proizvodnje in tako posredno pospešuje razvoj in modernizacijo našega kmetijstva. A. Zalar

Izpolnjene obljube

Na prihodnji seji občinske skupščine Tržič se nekaj stalnih odbornikov vprašan ne bo več pojavilo, in to doslej najbolj perečih. V zadnjih dneh je Cestno podjetje Kranj asfaltiralo še edino makadamsko cesto v strogem centru mesta — Ulico heroja Bračiča. Delavci so na 217 metrov dolg slep odcep s Trga svobode položili 5 cm grobega asfalta in 2-centimetrsko prevleko asfaltnega betona. Predračunska vrednost del je predvidevala stroškov v višini 92.000 dinarjev.

Skupina asfalterjev je zdaj že na delu v Kovorju, kjer bodo asfaltirali vaško cesto do šole.

Isto podjetje že dalj časa opravlja zemeljska dela pri odcepu na Ravne. S tem bo odpravljeno eno najbolj nevarnih cestnih grl v mestu. Dela bodo stala nad 100.000 din.

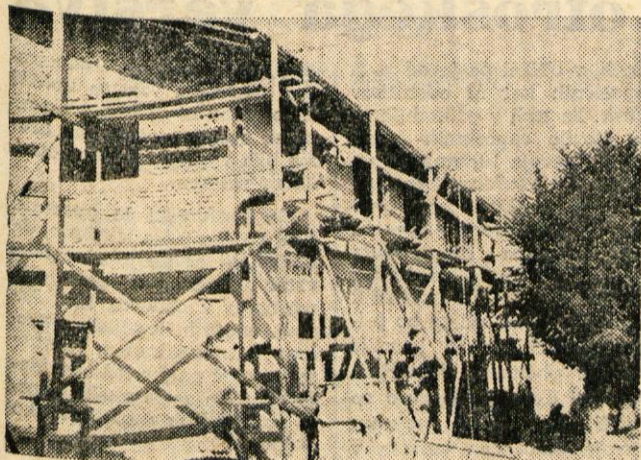
Z viškom letošnjih sredstev pa je temeljna izobraževalna skupnost Tržič omogočila asfaltno prevleko igrišča pri osnovni šoli heroja Bračiča. —ok

Nova Kompasova prospekta Bleda in Ljubelja

Pred kratkim sta izšla dva reprezentančna prospekta Bleda in Ljubelja, ki ju je izdala Kompasova propagandna služba, tiskala pa Cankarjeva založba v Ljubljani. Vsak od omenjenih prospektov je izšel v sorazmerno visoki nakladi, in sicer po 75.000 izvodov. Cena enega prospekta je 81 starih dinarjev. Prospekta prikazujeta posamezne hotele in njihovo

okolico. Po ocenah strokovnjakov sodita med najboljše pri nas, tako z vsebinske kot s tehnične plati.

Trenutno propagandna služba ni izdala prospektov za Kompasove hotele v Kranjski gori in Bohinju, ker se v teh krajih še gradijo novi hoteli. Takoj po končani gradnji bodo izdali prospekte tudi za omenjena kraja. —jk

V MOSTAH BO TELEFONSKA CENTRALA — V Mostah pri Komendi preurejajo gasilski dom, ker bodo v njem tudi prostori za telefonsko centralo. Telefonski vod bo napeljan iz vasi Stranje skozi Kamnik in Moste do Vodice. Krajevna skupnost Moste je k dograditvi gasilskega doma prispevala dva milijona S din. V Mostah zdaj ni telefona. Ko pa bo urejena centrala, bo v Mostah 40 telefonskih priključkov. — Foto: J. Vidic

Upravni organ skupščine občine Radovljica

razpisuje javno licitacijo za prodajo

osebne avtomobile znamke VW 1300, letnik 1966.

Vozilo je karambolirano. Izklicna cena 10.000 din. Licitacija bo v Radovljici, Gorenjska c. 25 (garaža) v ponedeljek 16. t. m. ob 9. uri za družbeni in zasebni sektor. Interesenti morajo položiti kavcijo v višini 10 % od izklicne cene, po prodaji pa mora kupec plačati kupnino v celoti.

UO SOB Radovljica

Leto 1969: 23.000 zaposlenih, od teh 3628 manj kot 550 din na člana družine

Materialno - socialno stanje družin v občini Kranj

Občinski sindikalni svet v Kranju pripravlja v okviru komisije za življenjske in delovne pogoje delavcev raziskavo o materialno-socialnem stanju družin v občini Kranj. Izvedbo raziskave je prevzela Delavska univerza Kranj.

Leta 1969 je bilo v občini približno 17.000 gospodinjstev, med njimi je 4049 družin prejemalo otroške dodatke. To pomeni, da so imeli v teh družinah manj kot 550 din na člana družine. Pri tej vsoti so še upravičeni do otroških dodatkov. Med 23.000 zaposlenimi v občini jih je v letu 1969 prejemalo otroške dodatke 3628 ali 16 % vseh zaposlenih. Če prištejemo še upokojece in druge, ki so opravičeni do otroških dodatkov, je v občini danes približno 24 % družin, ki prejemajo otroške dodatke.

Analiza gibanja življenjskih stroškov v letih med 1954 in 1969 kaže, povprečno 10 % stopnjo rasti. Seveda so se v tem obdobju povečevali tudi osebni dohodki. Stano naraščanje življenjskih stroškov pa je nedvomno najbolj prizadelo družine delavcev, upokojecev, družine z večjim številom članov in družine mater samohranilk. Zaostajanje dohodkov za življenjske stroške je ne glede na načela socialističnega humanizma nezaželeno, tako da že predstavlja določeno oviro nadaljnjemu razvoju naše družbe.

Na inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani so na osnovi podatkov iz leta 1966 izračunali koliko približno naj bi v tem letu znašali izdatki določenih tipov družin, da bi lahko zadovoljevali minimalne potrebe glede osebne porabe. Ta minimalni znesek imenujemo minimalne življenjske stroške. Primerjava podatkov o višini tako izračunanih stroškov s podatki o dejanski osebni porabi gospodinjstev je pokazala, da skoraj tretjina družin v Sloveniji (30,1 %) v letu 1966 s svojo porabo ni dosegla zneska, ki še omogoča normalne življenjske pogoje. Štiričlanska delavska družina naj bi imela v letu 1969 za normalno življenje vsaj 1600 din mesečnih dohodkov, v letu 1971 pa bo morala biti ta vsota že 1900 dinarjev.

Danes je v občini blizu 200 družin, ki prejemajo družbeno pomoč, če pa upoštevamo, da je za leto 1969 dohodek 400 din na enega člana že v mejah, ko družine komaj pokrivajo življenjske stroške, potem je danes v občini najbrž precej več družin, ki potrebujejo družbeno pomoč.

Po podatkih socialnega zavarovanja v Kranju je bilo v letu 1969 v občini 4049 družin,

ki so prejemale otroški dohodek in med njimi 1600 družin, ki so imele manj kot 400 din mesečnih dohodkov na člana družine. Glede na število vseh gospodinjstev v občini predstavljajo te družine 9,3 % vseh gospodinjstev v občini. Vsekakor pa bo potrebno storiti nekaj za tistih 112 družin, ki imajo manj kot 150 din dohodkov na člana in za nadaljnjih 350 družin, ki živijo z rednimi mesečnimi dohodki med 151 in 250 din na člana družine.

Med prizadevanji sindikata za omiljevanje posledic naraščanja življenjskih stroškov je prizadevanje, da delovne organizacije ne bi izplačevale zaposlenim v Sloveniji osebnih dohodkov, ki bi bili manjši od 800 din mesečno. Ta vsota je primerna za samsko gospodinjstvo in tudi za štiriclansko družino z dvema zaposlenima. Problem pa nastane takoj, ko je v družini zaposlen en sam, družina pa ima večje število članov.

Analiza minimalnih življenjskih stroškov upošteva predvsem stroške za prehrane, ne zajema pa celotne problematike življenja družin z najnižjimi dohodki. Tako imamo podatke o tem, kakšne dohodke imajo posamezne družine in koliko dohodkov bi morale imeti za normalno življenje. Poznamo podatke o tem, koliko družin v občini nima dohodkov, s katerimi bi lahko pokrivala minimalne življenjske stroške. Zato smo se odločili za raziskavo, s katero bi z vzorčnim anketiranjem dobili podatke o materialno-socialnem položaju družin z najnižjimi dohodki. Anketo smo izvedli v 430 družinah, ki smo jih naključno izbrali med 2150 družinami, ki so imele v letu 1969 manj kot 450 rednih mesečnih dohodkov na enega družinskega člana.

V anketi so nas zanimala vprašanja o tem, kako živijo z dohodki, ki jih prejemajo, kakšne možnosti imajo za dopust in rekreacijo; kako imajo opremljeno stanovanje in v kakšnih stanovanjskih pogojih živijo; ali imajo za otroke preskrbljeno varstvo; kako je s šolanjem otrok; kakšne možnosti imajo, da bi otroke izsolali in jim omogočili vstop v poklic; na katerih področjih družbenega in osebnega standarda so najbolj prikrajšani in kakšne oblike družbene pomoči bi jim najbolj ustrezale.

O podatkih, ki so bili zbrani z anketo in o podatkih, ki smo jih dobili na Zavodu za socialno zavarovanje v Kranju, bo še v novembru razpravljala občinski sindikalni svet v Kranju in analiza bo predmet razprave v občinski skupščini, kjer bo potrebno izreči odločitev o načinu zbiranja sredstev in načinu pomoči družinam, ki družbeno pomoč najbolj potrebujejo.

Republiški svet zveze sindikatov Slovenije je že letos spomladi nakazal nekatere možne oblike pomoči družinam z najnižjimi dohodki: Odpiranje novih delovnih mest, kjer bi imeli prednost člani družin z majhnim številom pridobitnih članov; skrb za izobraževanje in prekvalifikacijo delavcev; skrb za otroško varstvo; šolska prehrana in celodnevno bivanje otrok v šoli; povečanje otroškega dodatka; regresiranje stanarin družinam z najnižjimi dohodki ob predvidenem prehodu na ekonomske stanarine; usklajevanje pokojnin z naraščanjem življenjskih stroškov; direktna pomoč družinam z najnižjimi dohodki.

Vse to so oblike pomoči, od katerih se posamezne oblike v nekaterih primerih pomoči družinam z najnižjimi dohodki že izvajajo. Število družin v občini, ki potrebujejo družbeno pomoč, pa zahteva še večjo družbeno pomoč in veliko večja sredstva kakor pa so sedaj na razpolago.

K. Derlink

O kadrih in turizmu

Predsednik radovljiske občinske skupščine Stanko Kajdiž je za danes popoldne sklical 21. skupno sejo obeh zborov občinske skupščine. Razen odborniških vprašanj sta na dnevnem redu današnje seje samo dve točki. Predvideno je, da bodo odborniki razpravljali o kadrovski problematiki v občini in o turističnem prometu v devetih mesecih letos.

Iz obširnega gradiva o kadrovski problematiki v radovljiski občini povzemamo naslednjo ugotovitev:

»Podatki kažejo, da po kadrovskem sestavu zaposlenih še vedno zelo zaostajamo za gorenjskimi občinami, prav tako pa tudi v republiškem in zveznem merilu. Zato naj gospodarske in druge delovne organizacije takoj pripravijo programe potreb po kadrih in izobraževanju le-tih. Pristojni organi pa naj resno razmislijo o organizaciji dopolnilnega izobraževanja in o odpiranju oddelkov šol II. stopnje, ki so nam najbolj potrebni.«

A. Z.

Zbori kmetijskih zavarovancev

Občinska konferenca socialistične zveze v Radovljici bo jutri, v petek in v soboto pripravila v občini zbor kmetijskih zavarovancev. Zbore bodo organizirali za tri področja: Radovljico, Bled — Gorje in Bohinj. V veliki sejni dvorani občinske skupščine v Radovljici bo zbor jutri ob 19. uri, za Bled — Gorje bo v petek ob 19. uri v kmetijski zadrugi v Zg. Gorjah, za Bohinj pa v soboto ob 19.

uri v Znidarjevem domu v Bohinjski Bistrici. Na vseh zbore bodo obravnavali predlog statuta, novosti pravilnika o uveljavljanju pravic zdravstvenega zavarovanja in perspektive razvoja kmetijstva v občini.

Občinska konferenca socialistične zveze vabi zasebne kmetijske proizvajalce oziroma kmetijske zavarovance, da se zbore udeležijo.

A. Z.

Turisti!

Odprli smo novo trgovino v novi hiši —

Jože Malle

Št. Lenart v Brodeh

VEČJA ZALOGA — VEČJA IZBIRA

POZOR!

Prodaja tudi ob nedeljah in praznikih popoldne.

PRIJAZNO VABLJENI!

Podprli izdelavo programa otroškega varstva

Na četrtkovi seji radovljiske občinske konference socialistične zveze so člani konference podprli izdelavo programa o razvoju otroškega varstva v občini. Sklep za izdelavo takšnega programa je na predzadnji seji sprejela radovljiska občinska skupščina, ko je razpravljala o združitvi vzgojnovarstvenih ustanov v občini v enoten zavod. Takrat so imenovali posebno komisijo, sestavljeno iz predstavnikov temeljne izobraževalne skupnosti, ki že pripravlja program in ga bo predložila v razpravo občinski skupščini v začetku prihodnjega leta.

Člani konference so na seji ugotovili, da so potrebe po otroškem varstvu v občini vedno večje. Večina sedanjih vrtcev je namreč polno zase-

denih, v občini pa je od vseh zaposlenih kar 52 odstotkov žensk. Pa tudi v prihodnje se bo število zaposlenih žensk zaradi razvoja turizma še povečalo. Na konferenci so opozorili, da je skladno s pripravo programa treba pripraviti tudi program financiranja otroškega varstva in hkrati razmisliti, kako bi uresničili bodoči program, ki ga bo pripravila komisija in kasneje sprejela občinska skupščina. Nekateri člani konference so menili, da bi tudi program razvoja otroškega varstva v prihodnjih letih uresničili podobno kot pravkar uresničuje program izgradnje šol.

Sporedno z urejanjem otroškega varstva pa bo treba urejati tudi kadrovska vprašanja v že obstoječih varstvenih ustanovah. Zavzeli so se

tudi, da bi sedanje financiranje otroškega varstva uredili tako, da bi lahko čimveč otrok socialno ogroženih družin bilo v organiziranem otroškem varstvu.

Na konferenci so opozorili tudi na zanimive izkušnje, da otroci, ki obiskujejo otroške vrtce ali pa malo šolo, bolj uspevajo v osnovni šoli. Zaradi enotnih vzgojnih prijemov v organiziranem varstvu se namreč potem lažje znajdejo v šoli in so zato učni uspehi pri takšnih otrocih veliko boljši.

Nazadnje so člani konference sprejeli sklep, da bodo ta vprašanja še podrobno preučili in da bo izvršni odbor občinske konference SZDL s četrtkove seje pripravil tudi konkretne sklepe.

A. Z.

CREINA turistično prometno podjetje KRANJ

**Turistična poslovalnica
Creina Kranj**

prireja v novembru enodnevne izlete:

petek, 13. novembra,

Trbiž

cena 30 din

sobota, 14. novembra,

izlet po Koroški

cena 75 din

sobota, 21. novembra,

Trbiž — Čedad — Gorica

cena 85 din

petek, 27. novembra,

Trbiž

cena 30 din

ponedeljek, 30. novembra,

Gorica —

Andrejev sejem

cena 45 din

VABI VAS CREINA KRANJ

Upravni odbor

**Turističnega
društva Lesce**

razpisuje prosto delovno mesto

administratorja in blagajnika

Poleg splošnih pogojev mora kandidat imeti končano ekonomsko srednjo šolo ali administrativno šolo. Zaželeno je znanje nemškega ali angleškega jezika. Osební dohodek po dogovoru. Nastop službe lahko takoj ali po dogovoru. Pismene prijave s kratkim življenjepisom, dokazilom o izobrazbi, podatki o eventualni dosedanji zaposlitvi in potrdilom o nekaznovanju je treba poslati na naslov: Turistično društvo Lesce, najkasneje do 30. 11. 1970.

Prihodnje leto natančnejše raziskave

Dosedanje zemeljske raziskave za novo cementarno v okolici Mojstrane so pokazale, da je v tem koncu jeseniške občine dovolj dobrega apnenca in laporja, medtem ko kakovost krede ne ustreza

Takšni so pravi rezultati zemeljskih raziskav v okolici Mojstrane, Belce in na Mežakliji, ki so jih letos opravili strokovnjaki Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij iz Ljubljane in poslovnega združenja SMELT. Jeseniška občina se je namreč odločila, da bo zgradila novo cementarno, če je na njenem področju dovolj surovin in če so le-te kakovostne. Znano je namreč, da potrošnja cementa v svetu hitro raste in da se njegova proizvodnja plača le v primeru, če od cementarne do potrošnika ni več kot 150 ali 200 kilometrov, ker so drugače transportni stroški previsoki. Pa tudi raziskave o potrošnji cementa pri nas do 1976. leta je pokazala, da ga bomo to leto porabili že 610 kilogramov na prebivalca, leta 1967 pa smo ga porabili 346, proizvedli pa komaj 239 kilogramov. Čeprav bomo nekatere slovenske cementarne modernizirali, bo proizvodnja dohajala potrošnjo le do 1976. leta, potem pa bo treba graditi novo cementarno, za katero je po mnenju strokovnjakov najbolj primerna Gorenjska, seveda če bodo raziskave pokazale, da imamo dovolj surovin. Vedeti moramo tudi, da je pred nami gradnja gorenjske avtomobilske ceste in karavanškega predora, ki bosta dobesedno »žrla« cement in da je v bližini Beljak, kjer se bo na Koroškem v prihodnosti največ gradilo, cementarne pa ni. Predvidena cementarna v okolici Mojstrane naj bi proizvedla 400.000 ton cementa letno, in to metalurškega, ki ga v Jugoslaviji proizvajajo le redki, ter visoko kvalitetni portland cement.

Prve študije so pokazale, da kreda v okolici Mojstrane ne ustreza, da pa je na Mežakliji (1300 metrov visoko) izredno kvaliteten apnenec in na vzhodnem bregu Belce prav tako dober lapor. Zaloge so zadostne. Kremenčev pesek pa bi morali uvažati iz Moravč, kjer je eno največjih slovenskih nahajališč.

Zaradi takšne razporeditve surovin naj bi cementarna stala v bližini Jesenic, ker bo tako olajšan transport, posebno apnenca z Mežaklije. V tem primeru bi ga lahko uporabljala tudi železarna, ki ga sedaj lomi precej nižje. Ne smemo pa prezreti, da je izkoriščanje apnenca v taki višini precej drago in zahtevno.

Veliko besed je bilo že izrečenih o tem, da bo ce-

mentarna uničila zrak v zgornjesavski dolini. O tem ni govora, pravijo strokovnjaki, saj sodobni tehnološki postopek pridobivanja cementa zahteva čistilne in odpraševalne naprave, ker je brez njih proizvodnja nerentabilna. Za primer navajajo Avstrijo in Švico.

Na Jesenicah so se odločili. Raziskave apnenca na Mežakliji bodo nadaljevali. Pogleda-

li bodo predvsem globlje in preverili njegovo kvaliteto. Raziskovanje laporja pa bodo prenesli na zahodni breg hudournika Belca, kjer so verjetno prav tako velike zaloge laporja. Prav tako bo potrebno začeti raziskovati tržišče in pripravljati investicijski program. Rentabilnost takšnega objekta je zanesljivo na prvem mestu.

J. Košnjek

Problematika kmetijstva

Kadar govorimo o kmetijstvu, ne smemo pomisliti samo na Pomurje, Dolenjsko in še nekatera področja v Sloveniji, marveč tudi na Gorenjsko. Čeprav je odstotek kmetijskega prebivalstva na Gorenjskem v primerjavi z nekaterimi drugimi področji znatno manjši, se gorenjski kmetovalci prav tako srečujejo s problemi, ki tarejo danes naše kmetijstvo.

Ko so na oktobrski seji radovljiške občinske skupščine razpravljali o problemih kmetijstva v občini, so ugotovili dveje: v občini je treba na najrazličnejše načine pospeševati sodobno kmetijsko dejavnost, položaj kmetijstva je takšen, da ga moramo na Gorenjskem enotno obravnavati.

Svet gorenjskih občin je že sklenil, naj načelniki in strokovnjaki za predpise pri občinskih skupščinah do 15. novembra pripravijo merila in predloge o enotni davčni politiki na Gorenjskem. Ta bi morala biti takšna, da bi individualnega kmetijskega proizvajalca spodbujala k sodobni kmetijski proizvodnji.

Na seji skupščine so opozorili, da je pri obravnavanju kmetijske problematike treba obravnavati tudi: zakon o dedovanju, zemljiški maksimum, oblikovanje cen za posamezne kmetijske proizvode, izobraževanje in sprejeti v občinah ustrezne ukrepe. Tako so menili, da sedanji zakon o dedovanju omogoča parcelacijo zemljišč, kar onemogoča sodobno in specializirano kmetijsko proizvodnjo. Opozorili so, da je zakon zelo zastarel, ker je bil njegov namen urejevati socialne in druge odnose na vasi pred sto leti, ko industrija in druge panoge niso mogle reševati problema zaposlovanja ljudi. Danes pa je stanje ravno obratno. Drugo vprašanje, ki bi ga morali sporedno obravnavati, je izobraževanje. Menili so, da je naloga kmetijskih združenj, da v prihodnje razvijajo izobraževalno dejavnost za zasebne kmetijske proizvajalce.

Različna so bila na seji skupščine tudi mnenja o zemljiškem maksimumu. Nekateri so menili, da je Gorenjska specifično področje in je na 10 hektarjih zemljišča težko razviti sodobno kmetijsko proizvodnjo. V razpravi pa so tudi opozorili, da bi morali urediti razmerja med proizvodnimi in prodajnimi cenami za kmetijske proizvode in hkrati obdržati določene davčne olajšave.

Pričakujemo lahko, da bodo gorenjske občinske skupščine vprašanja, ki so v njihovi pristojnosti, skušale enotno urediti. Seveda pa to ne bo dovolj, če ne bodo nekaterih stvari rešili tudi v republiki in zvezi.

Nazadnje so na seji skupščine sklenili, da bo poseben strokovni odbor obravnaval vse pripombe, predloge in mnenja in jih potem na eni prihodnjih sej predložil v ponovno obravnavo občinski skupščini. A. Z.

Kranjski sindikati v Savoni

(7. nadaljevanje in konec)

Zadnji, peti delovni dan, ko so predstavniki sindikatov Savone z izčrpnimi vsakodnevni predavanji in razpravami seznanili našo delegacijo z najpomembnejšimi značilnostmi njihovih težav in ciljev, je bil program obrnjen. Na vrsti so bili naši, da svoje kolege seznanijo z dejavnostjo naših sindikatov. Tokrat naj bi italijanski kolegi prišli do besede z vprašanji. A teh, kot je že vnaprej kazalo, ni bilo malo. Že v vseh postranskih pogovorih v prostih urah, ob večernih kramljanjih, na izletih, povsod je bila slutiti njihova neizčrpana želja po spoznanju o naši samoupravi, o vlogi delavca v samoupravnih organih in kopčno o nalogah sindikatov v taki družbeni ureditvi.

Vodja skupine Slavko Kallan je poveril Stefanu Marcijan uvodno razlago. Ta se je lepo pripravil. Ne s pisanim referatom, marveč s kratko beležnico zbranih podatkov o dobah našega razvoja, začevši od ciljev v NOB, stanju po osvoboditvi, o naši opredelitvi k samostojnosti, ki se je pokazala 1948. leta in naprej, zatem o zgodovinskem zakonu o delavskem samoupravljanju in postopnem izpopolnjevanju in razvoju tega gesla skozi 20 let z vsemi težavami vred. Razlaga je bila očito zelo prepričljiva za italijanske poslušalce, zlasti še, ker je Marcijan že v samem uvodu omenil tudi vprašanje stavk oziroma prekinitve dela v tem sistemu, kar je bila osrednja tarča nekaterih italijanskih kolegov.

Kljub temu pa vprašanja niso izostala.

»Pri vas v Jugoslaviji ste zavzeli pot nevtiralnosti, neopredeljenosti med dvema svetovnim blokoma. Podobno,« kaže znotraj, v vlogi sindikata in delavca. Tudi njihovo mesto je nekako v sredini med izrazitim kapitali-

stičnim in komunističnim sistemom. Kako bi to podrobneje pojasnili?

Tako je bilo vprašanje. Marcijan je dokazoval, da nismo v sredini, marveč mnogo naprej od vsakega sistema v tako imenovanih deželah socializma ali komunizma, kjer delavec sodeluje le prek izvoljenih predstavnikov — posredno. V okviru našega samoupravljanja je delavec postal samoupravljač. On neposredno, brez izvoljenih predstavnikov, kot upravljavec proizvodnih sredstev oblikuje stališča, sprejema odločitve, je ob tem tudi neposredno odgovoren za uspeh ali neuspeh na svojem delovnem mestu, v svoji enoti, v kolektivu. Zato mislimo, da nismo v sredini, marveč naprej od vsake druge ureditve. Več svobode, višje oblike uveljavljanja delavca kot osebe, kot člana določenega kolektiva in družbe si trenutno ne znamo predstavljati, nam ni znano, da bi kje bilo.

Nekdo izmed italijanskih kolegov se je medtem »oborožil« z dokumenti in iz neke literature citiral ugotovitve Džilasa in še nekega pisca, in sicer, da se v vodstvu pri nas formira posebna kasta, da jugoslovanska komunistična stranka kot vladajoča sila zavira svobodno dejavnost sindikatov.

Kar dvigale so se roke med našimi. Besedo je dobil tovariš Mihalič. Obrazložil je pojav Džilasa in njegove odklone v našem razvoju, oceno množice do njegovih stališč in še posebno zvezo komunistov v odnosu do delavskega in družbenega samoupravljanja nasploh. »Kako naj bi komunisti zavirali delo sindikatov in razvoj samouprave sploh. Saj so komunisti začeli uveljavljati pogoje za delavsko samoupravljanje, predlagali in zahtevali ustrezne zakone in postopne dopolnitve ter ob tem v slehernem kolektivu skušali vzgajati samoupravljanje kot dete do nje-

govih prvih korakov in naprej.« Tako je povedal Mihalič in še dopolnil z različnimi primeri.

»Proletariat v svetovnem merilu si je skozi stoletje izboril pravico do stavke kot eno od svojih osnovnih svoboščin. Zakaj vi, jugoslovanski sindikati teptate te pravice delavcev, nočete priznati stavk, se ne zavzemate, da bi bile priznane kot legalni boj delavca?«

Bilo je to osrednje vprašanje tistega srečanja, na katerem so italijanski kolegi spraševali in vrtali in neznane globine našega razvoja.

Marcijan je bil v odgovoru dokaj kratek, toda ob tem morda še bolj prepričljiv. Niso pri nas stavke ali prekinitve dela nekaj ilegalnega, prepovedanega, nekaj, kar bi morali skrivati, niti se sramovati. S samim uveljavljanjem delavskega samoupravljanja, ko delavec nastopa hkrati kot samoupravljač, ko nima več pred seboj klasičnega nasprotnika — kapitalista in vmešavanja od zunaj, je postala stvar proizvodnje, napredka in ob tem tudi stvar stavke zgolj njegova zadeva, stvar kolektiva. Mnogi kolektivi so te pojave že vnaprej predvidevali in določili postopke, kako reševati take konflikte v podjetju. Kot sindikati predlagamo delavcem samo to, da take oblike nezadovoljstva uredijo tako, da so čimkrajše, učinkovite in ob tem najmanj škodljive, kajti vse je le v korist ali v škodo njim samim. Ob analizi takih izrazov nezadovoljstva delavcev pa se je v veliki večini pokazalo, da je šlo za kršenje, za neizpolnjevanje delavskih odločitev prek samoupravnih organov, da je bil posredi del birokracije strokovnega, vodilnega osebja in da so se po takih dogodkih dale stvari urediti v enem, dveh dneh, čeprav se je prej zavlačevalo mesece. Zato je v nemalo primerih tudi prišlo do odhoda posameznih

vodilnih ljudi zaradi njihovega nezadostnega prisluha samoupravljanju. Gre pač za proces, v katerem ne more nikdar biti popolnosti, proces poln dinamike in protislovij v svojem razvoju.

Taki in podobni so bili odgovori italijanskim kolegom, ki niso spraševali teh stvari iz neke provokatorske ali zlonamerne pozicije, marveč iz nujnih potreb pri njihovem delu. V njihovem nenehnem ostrem strankarskem boju, ki se kaže tudi v sindikalnih vrstah, imajo ob razgovorih na ožjih in širših sestankih, na zborovanjih in drugod ostre izpade zagrizenih predstavnikov desničarskih vrst, ki skušajo javnosti dokazovati, v čem so leve struje nevzdržne, lažne, nesprejemljive za navadnega človeka, delavca. Tudi vprašanje Džilasovega citata ni bilo postavljeno zato, da bi osebno prepričali udeležence našega pogovora, marveč zato, da se temu dodajo resnične okoliščine in ozadja. To pa vse pomaga, oborožuje tamkajšnje sindikalne delavce v neposrednih srečanjih z na-

sprotniki naprednih teženj. Prav zato so bili italijanski kolegi zelo zadovoljni in hvaležni našim razlagam. Se več pa si obetajo ob njihovem obisku pri nas, kjer bodo mnoge nejasnosti še bolj osvetlili jih podkrepili s konkretnimi dejstvi in podatki in z osebni ugotovitvami.

Te njihove težnje so najbolj nazorno pokazali takoj po tem zaključnem pogovoru, ob koncu našega tedenskega srečanja. Predstavnikom naših skupin in večjih kolektivov so poklonili spominska in simbolična darila. Najsvečanejši pa je bil trenutek izročitve zlate značke našemu turizmu v priznanje za medsebojno turistično sodelovanje in rekreacijo za delavce ter zlati prstan za najboljšega učenca kranjskih šol v smislu prijateljskega sodelovanja s Savono. Ob njihovih izraženih težnjah in ob teh konkretnih dejstvih so kranjski sindikati prevzeli nadaljevanje plemenite naloge nadaljnjega sodelovanja.

K. Makuc

lesnina

delovna enota Kranj,
Titov trg 5
razglaša prosti delovni mesti

- a) prodajalca
- b) dostavnega delavca

Pogoji:
pod a) kvalificiran trgovski delavec z najmanj 3 leta prakse.
Prijava sprejemamo do zasedbe delovnega mesta v DE Kranj, Titov trg 5. Osební dohodki po pravilniku OD.

S poti po avstrijski Štajerski (2)

Kmetje so nosilci turističnega napredka

V Twengu smo zavili proti Turskemu prelazu. Ob cesti je množica gostiln, saj je bila ta cesta v starih časih znana furmanska pot. Posebno zanimive so bencinske črpalke. Lesene so in krite s škodlami, tako da sploh ne kvarijo pokrajine. Nasprotno, bogatijo jo.

Cesta se začenja naglo vzpenjati. Bližamo se Turskemu prelazu. Ker je to velika nevarnost plazov in ker zapade veliko snega, cesta pa mora biti prevozna celo leto, so se Avstrijci odločili za veliko investicijo. Zgradili so cesto za letni in zimski promet. Tečeta vstric. Desna je pokrita z betonsko ploščo in po njej teče promet pozimi, leva pa je odprta in namenjena letnemu prometu. Tako se Avstrijcem res ni treba bati, da bi bila Štajerska sredi najhujše zime odrezana od sveta. Le redko se zgodi, da je cesta na Turski prelaz zaprta uro ali dve. To pa največkrat zaradi tega, ker snežni plugi niso kos močnemu sneženju.

Turski prelaz je nekaj posebnega. Visok je 1740 metrov. Pred desetletjem je bila tu navadna zapaščena živinska planina, danes pa razkošno turistično in zdravstveno središče. Zdravstveno smo zapisa. Avstrijci se dobro zavedajo ugotovitev zdravnikov, da je zdravljenje nad 1500 metrov nadmorske višine najbolj primerno za ljudi, ki bolehalo na krvi in ožilju. Zato je na Turskem prelazu toliko hotelov, zdravilišč, kopališč, zdravstvenih ustanov in podobno.

Opazili smo, da tudi cene vztrajno rastejo z višino. V dolini stane pivo 5 ali 6 šilingov, na Turskem prelazu pa na primer 10, 11 ali 12 šilingov. Tudi cena pensionov je višja in jo lahko prenesejo le petičnejši gostje.

Haus v dolini Enna

S Turskega prelaza smo se spustili v dolino Enna, v naselje Haus, kjer je bil tudi naš cilj. Naselje je nastalo

928. leta in je bilo središče posesti salzburških škofov. Danes je Haus središče zgornjega dela ennske doline.

Pred šestimi desetletji so ustanovili turistično društvo. Takrat je bilo v njem le nekaj najvnetejših privrženecv, kmetov. Vendar pa se morajo sedanji prebivalci zahvaliti njim, da je doseglo naselje tak turistični napredek. Kraj ima 2000 prebivalcev. Vsaka hiša ima najmanj dve turistični sobi, nekatere pa tudi preko deset ali dvajset. Prebivalci Hausa in okolice so kmetje, saj industrije ni. Edini »industrijski« obrat je delavnica, v kateri 9 zaposlenih izdeluje kovinske gumbje za narodne noše in jih z velikim uspehom prodaja v Ameriko.

Haus je dosegel neverjeten turistični razvoj. Pred leti so zabeležili 60.000 prenočitev, letos pa že 170.000. Tudi devizni priliv se je povečal. Lani so dobili za 585.000 šilingov deviz, letos do avgusta pa za 961.000 šilingov. Čeprav sta obe turistični sezoni — letna in zimska — pomembni in uspešni, pa zimska vseeno prevladuje. Imajo kopico smučarskih prog, žičnic in vlečnic, v bližini pa je vsako leto tudi FIS-B tekma. Največ gostov je iz Avstrije, Nemčije in Holandije, lani pa so se pri njih prvič »oglasile« tudi Jugoslovani, predvsem Zagrebčani in Ljubljanci.

Predsednik turističnega društva nam je povedal, da so nekdanj hodili k njim samo izbrani gostje, ki so imeli nekaj pod palcem. Danes tega ni več. K njim prihajajo študentje, delavci, upokojenci itd. Torej, vzporedno z rastjo turističnega prometa se je spreminjala tudi sestava gostov. Podoben pojav srečujemo tudi pri nas.

Franzl Danklmaier

Napotili smo se k našemu prvemu gostitelju, kmetu Danklmaierju. Stanuje v sednjem Rupertingu. Trije živijo na kmetiji: on, žena in odrasel sin. Ima 12 hektarjev njiv in travnikov. Ima 11 molznih krav in 8 telic. Hlev

ima moderniziran. Žena in sin sta odgovorna za kmetijo, on pa skrbi za turistično plat. Ima svojo žičnico, bazen, cesto do smučišča in hote. s 60 ležišči. Tudi hlev ima nov. Zanj je dobil nekaj kredita, medtem ko je vse ostale objekte zgradil z lastnimi sredstvi, sredstvi, ki jih je dobil od turističnega prometa v svojih 14 sobah, kolikor jih ima v stanovanjski hiši.

Sam pravi, da morajo trdo delati in sredi turistične sezone skrbeti za kmetijo in turiste. Žena gre zjutraj v hlev, pomolze in uredi mleko. Nato se vrne v hišo in pripravi gostom zajtrk in če je potrebno, tudi kosilo in večerjo. Franzl pa skrbi za družinsko knjigovodstvo, za kmetijo in za boljši turistični promet. Veliko mleka in mesa pojejo in popijejo njegovi gostje, tako da ga je majhno količino oddaja mlekarni, čeprav ima vsaka krava približno 20 litrov mleka dnevno.

In kakšna je cena pensiona. Samo prenočitev velja 40 šilingov, zajtrk pa 10 šilingov. Če pa pri Danklmaierju ostane dlje, pa se cena pensiona zniža.

Za kmetijo in turistični promet pa plača letno približno 80.000 šilingov davka.

Navdušeni smo bili nad čistočo, kar je pogoj za uspešen turizem. Žena je odšla zjutraj v hlev. Preden je prišla do krav, je morala skozi dva prostora, v katerih se je preoblekla. Podobno je storila tudi potem, ko se je vračala. Ko nam je delila zajtrk, nismo niti slutili, da je bila prd tem dobro uro v hlevu, med kravami. Gostitelje smo vprašali, zakaj ne najamejo delovne sile. Odgovorili so nam, da se to ne izplača in da za zdaj sami s pridnim in prizadevnim delom lahko vse temeljito opravijo. Količino jim pomeni rentabilnost poslovanja, pove dejstvo, da kljub precejšnjemu številu krav gospodar še ni kupil molznega stroja. Pravi, da to vsakodnevno opravilo lahko opravi mati in sin ročno.

Knapplhof

Povzpeli smo se na 1000 metrov visoki Knapplhof, kjer živi kmet Höflechner. Cesto, ki je dolga štiri kilometre in pol, ima asfaltirano. Pri tem mu je pomagala deželna vlada. Pri njem smo šele lahko spoznali, kakšna je pot, kot je dejal nekdo, »da se kmet prelevi v uspešnega turističnega delavca«.

Do 1954. leta je bil lastnik čisti kmet. 1959. leta je imel že toliko denarja, da je lahko popravil staro hišo, šest let kasneje pa je zgradil novo, pravi hotel. Ima 22 hektarjev zemlje. Vzgaja samo klavno živino. Meso pojejo gostje. Gozd mu ne pomeni veliko. Pri njem je turizem že nadvladal kmetijstvo. Ima okrog 50 turističnih postelj, ki so od 20. decembra do 20. februarja polno zasedene, čeprav je treba polovico pensiona plačati naprej. Pension v stari hiši veča 95 šilingov, pension v novi hiši pa od 100 do 105 šilingov, razen tega pa je pozimi v ceno že vračuna-

no neomejeno število voženj z vlečnico. Pri novi hiši ima prav tako bazen, katerega temperatura ni nikoli nižja od 23 stopinj. Počasi ga bo ogradi in pokril, tako da se bodo gostje lahko kopali tudi pozimi. Ima tudi svoj teptalni stroj.

Kako je zmogel takšne investicije, smo ga vprašali. Njegov odgovor je bil nazoren. 35 odstotkov sredstev je prispeval sam, 65 odstotkov pa deželna vlada, od tega 35 odstotkov v obliki kredita s 6-odstotnimi obrestmi. Če bo še gradil, bodo kreditni pogoji še ugodnejši. Obrestna mera bo le 3,5-odstotna, odplačilni rok pa 20 let. Pogoji so izredno ugodni, pravi, vendar je dobil kredit izredno težko, ker je veliko zanimanja. »Pri nas je tako,« je dejal, »ko nekaj gradiš in se prizadevaš, ti grede financarji na roko in ti pomagajo. Ko pa dokončaš in začneš uživati sadove svojega dela, pa ti stopijo na prste. Bolj se ti plača vse prodati in začeti znova, ker ti bo vlada in njeni organi pomagali in spregledali marsikateri šiling...«

Naš sogovornik ima kar precej velike davščine. Od kmetije plača 2000 šilingov, od turizma 58.000 šilingov, posebej pa plača še socialno zavarovanje za družino in za hlapca. Pravi, da bo svoje bančne obveznosti poravnal v sedmih ali osmih letih, takrat pa bo premislil, kaj bo ukrenil. Če bo še gradil, gotovo ne bo brez dolgov, ker se bodo drugače financarji zapičili vanj.

»Veliko sem tvegala,« je pripovedoval, »saj so se mi drugi na začetku moje poti smejali in dvomili. Danes pa me že posnemaajo. Veliko se imam zahvaliti svoji ženi, ki je bila 2 leti v Švici in mi je ona povedala kaj je v resnici kmečki turizem in kako je treba delati. Marsikdo bi se lahko učil v Švici...«

J. Košnjek

Kmet Höflechner v pogovoru z loškimi odborniki. — Foto: J. Košnjek

Konferenca ravnateljev osnovnih šol občine Jesenice

Pred kratkim je bila v prostorih osnovne šole Prežihov Voranc na Jesenicah letna konferenca ravnateljev osnovnih šol občine Jesenice. Konferenca so se udeležili tudi predstavniki Zavoda za šolstvo SR Slovenije — organizacijske enote v Kranju, ki so podali tudi poročilo o učnem uspehu in delu osnovnih šol občine Jesenice v lanskem šolskem letu. Na konferenci je bilo govora o spremembi šolske mreže v jeseniški občini, o učnem kadru, o učnem uspehu, o organizaciji dopolnilnega pouka ter o vzgojnem delovanju osnovnih šol.

Število podružničnih šol se je v lanskem šolskem letu zmanjšalo za 2, ker sta bili ukinjeni šoli v Ratečah in Gozdu, učenci pa so se preselili v osrednjo šolo v Kranjski gori. Število učencev se je od lani znižalo za 111, največ v osnovni šoli Prežihov Voranc, le na Koroški Beli je število naraslo, in sicer za 12.

Če izvajamo osnovno šolo Kranjska gora, ki bo dobila že v tem letu novo šolsko poslopje, in osnovno šolo Zirovnica, za katero bodo letos izdelani projekti za dograditev telovadnice in prostorov za otroško varstvo, sta glede šolskih prostorov v najslabšem položaju obe jeseniški šoli. Po številu učencev v občini zajemata 53 % celotne populacije in vendar imata na razpolago samo eno telovadnico, kjer naj bi se tedensko opravilo 151 ur telesne vzgoje, ne da bi pri tem upoštevali delitev razredov na višji stopnji po spolu, kar znese čez 260 ur pouka. Šoli tudi nimata ustreznih prostorov za uspešno izvajanje tehničnega pouka, prostorov za knjižnico in čitalnico, prepotrebni kabinetov..., vsega tega, kar potrebuje moderniziran pouk. Prostore probleme je možno rešiti le z dograditvijo novega šolskega poslopja na Plavžu.

Glede učnih kadrov je bilo ugotovljeno, da v jeseniški občini poučuje 144 učiteljev, od tega je 13 učiteljev, ki imajo visoko izobrazbo, 45 učiteljev, ki imajo višjo izobrazbo in 86 učiteljev s srednjo izobrazbo. Največ kadrovskih težav zasledimo na manjših šolah, kjer zaradi objektivnih težav ni mogoče za vsako predmetno področje in vse ure predmetnega pouka razpisati nova delovna mesta. Poseben problem predstavlja zasedba deficitarnih predmetnih področij, ki je že prerasel kadrovsko politiko šol in se morajo zanj zavzeti pristojni republiški organi, saj je ta problem materialno in organizacijsko splošno slovenski in sega tudi v organizacijo višjega in visokega šolstva. V zadnjih nekaj letih pri reševanju tega problema ni videti opaznejših premikov, zato je pouk naravnostnih predmetov še vedno slabo zaseden, kar potrjujejo visoki odstotki učnih ur posameznih predmetov, ki jih poučujejo učitelji brez ustrezne izobrazbe. Posledice takega stanja so težje kot si lahko mislimo, saj je didaktična interpretacija naravnostnih znanosti najbolj solidna izhodišče za

razvoj mišljenja in kritičnega presojanja ter za oblikovanje svetovnega nazora mladega človeka.

Glede učnega uspeha so rezultati nekoliko slabši kot lansko leto. V letošnjem šolskem letu je napredovalo v višji razred 2877 učencev ali 93 %, kar je za 1,1 % manj kot lani. Razlika med letošnjim in lanskim letom je na vseh šolah negativna razen v Mojstrani, kjer je razlika pozitivna. Ob primerjavi učnih uspehov med razredi po posameznih šolah pa se še vedno kažejo precejšnje razlike. Še vedno so prisotna največja odstopanja v 5., 6. in 7. razredu. V primerjavi z lanskim letom so vidni slabši uspehi predvsem v 5. in 6. razredu. Najbolj problematičen uspeh pa izkazuje 6. razred v Kranjski gori, čeprav že lani precej učencev v 5. razredu ni napredovalo v višji razred, je letošnji velik osip učencev ene in iste generacije težko razumljiv, še zlasti če primerjamo učne uspehe, ki so na tej šoli v ostalih razredih dokaj visoki. Odstotki učencev, ki so napredovali v višji razred, kažejo, da je bil v poprečju dosežen najslabši uspeh v 6. razredu, nato pa v 7. in 5. razredu, kar pomeni, da je prehod učencev na čisti razredni pouk še vedno precej težaven. Na splošno so učni uspehi tako v junjskem kot tudi v jesenskem roku po popravni izpiti najslabši na srednji in višji stopnji zlasti pri učnih predmetih, ki so zahtevnejši in se sistematično dopolnjujejo iz razreda v razred. Tako je bilo največ negativnih ocen pri matematiki (13,9 %), sledi angleški jezik z 10,8 % ter slovenski jezik z 8,1 %. V nižjih razredih delata učencem težave začetno branje in pisanje ter računanje, pozneje pa se tema predmetoma pridružijo še spoznavanje narave in zemljepis. Velike razlike in razponi negativnih ocen med šolami so predvsem pri matematiki, torej pri učnem predmetu, ki je glede strokovne zasedbe v občini najbolj problematičen.

Uspehi pri popravni izpiti so med razredi vseh šol precej izravnani, čeprav bi bilo lahko v 6. in 8. razredu znatno boljši, če bi se učenci bolj udeleževali dopolnilnega pouka in sledili nasvetom predmetnih učiteljev.

V lanskem šolskem letu je dokončalo obvezno šolanje v jeseniški občini 261 učencev. Po eg teh pa je izstopilo iz osnovne šole tudi 8 učencev

iz četrtilnih razredov, 10 učencev iz petih razredov, 35 učencev iz šestih razredov ter 88 učencev iz sedmih razredov. Osip učencev v letošnjem letu znaša 141 učencev in je skoraj enak lanskoletnemu. Čeprav je občina Jesenice glede osipa v SRS med tistimi, ki imajo manjši osip kot ga prikazuje republiško poprečje, ne moremo mimo ugotovitev, da v zadnjih letih dosega pri izboljšanju uspeha iste generacije le neznatne premike, kar je prav gotovo v veliki meri v odvisnosti z materialno in kadrovsko problematiko šol v naši občini, ki ne kaže vidnejših in efektivnejših izboljšav.

V prizadevanjih, da se zmanjša osip generacije v posameznih šolah in občinah, je treba imeti pred očmi, da se osip začne že v nižjih razredih, zato bi morala vodstva šol skupaj z razrednim učiteljem povsod tam kjer je v posameznih oddelkih več kot 5 % negativnih, temeljito analizirati vzroke za učne neuspehe učencev. V preteklem šolskem letu bi bili vredni takšne posebne analize in ukrepov 1. razred v Mojstrani in v Kranjski gori. Mnoge šole so v zadnjih letih ravno po tej pedagoški poti izboljšale učne in vzgojne uspehe v posameznih oddelkih, ker so spoznale, da s samim ugotavljanjem dejstev in s skupimi obvestili staršem ne morejo opravičevati neuspeha učencev v posameznih razredih in oddelkih in pri posameznih predmetih.

Dodatna pomoč in dopolnilni pouk z učenci ob rednem pouku dobivata v današnji šoli vse večji pomen, saj sta eden izmed načinov za razvijanje sposobnosti in interesov posameznih učencev. Največ uspehov ima dopolnilno delo z učenci v organiziranih oddelkih podaljšane bivanja, ki pa jih žal v jeseniški občini doslej še nismo uspeli doživeti, ker vselej obnemimo pred vprašanjem, kje najti ustrezne prostore, čeprav je že pred leti pokazala analiza o socialni strukturi učencev, da bi le tako lahko reševali učence iz socialno ali kako drugače ogroženih družin, hkrati pa tudi precejšnje število otrok, ki so zaradi obojestranske zaposlenosti staršev brez varstva. V šolske varstvene oddelke pri Vzgojno varstvenem zavodu je vključenih na mestnem področju le neznatno število otrok.

Šole opravljajo dopolnilno delo v obliki pomoči šibkim učencem, ki jo nudijo razredni in predmetni učitelji po pouku ali pred začetkom pouka. Zal prostorske prilike na teh šolah (Kranjska gora, Tone Čufar, Prežihov Voranc) nimajo možnosti za tako delo, tako da so učenci večkrat prikrajšani za ugodnosti, ki jim jih nudijo predpisi in navo-

dila o delu šol. Za dopolnilno delo so prikrajšani tudi učenci — vozači, ki jim zaradi prihodov in odhodov avtobusov vselej ni mogoče pomagati pri učenju v večji meri. Podobne težave, ki se jim pridružujejo še nestrokovna zasedba nekaterih učnih predmetov in pomanjkanje kadra, spremljajo tudi organizacijo ter izvedbo dopolnilnega pouka z boljšimi učenci in učenci različnih interesnih skupin. Kljub tem težavam pa je bilo dodatnega dela z učenci kar precej. V nižjih razredih je bilo v lanskem letu na vseh osnovnih šolah v jeseniški občini kar 3192 ur dopolnilnega pouka, vtem ko je bilo v višjih razredih le

2485 ur dopolnilnega pouka, kar je tudi razumljivo glede na možnost organizacije pouka, ki jih ima več razredni kot predmetni učitelj. Največ ur dodatne pomoči je bilo v višjih razredih pri matematiki, in sicer 984 ur, nato pri slovenskem jeziku 853 ur ter pri angleškem jeziku 614 ur. Med šolami je največ dopolnilnega pouka organizirala osnovna šola v Kranjski gori, kjer pride poprečno na učenca 2,2 ure, sledijo Mojstrana 2 uri na enega učenca, Tone Čufar 1,9 ure na enega učenca itd. V celoti se je število ur v primerjavi z lanskim letom povečalo za približno 100 ur.

Vito

O vzrokih osipa v kranjski občini

Prejšnji teden je izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti Kranj razpravljal o osipu učencev v osnovnih šolah kranjske občine. Osip lanskega šolskega leta sicer ni tako velik — 38 odstotkov, vendar pa je s tem odstotkom kranjska občina na predzadnjem mestu med gorenjskimi občinami. Uspešnost ene generacije učencev se je sicer po letu 1968 občutno popravila, saj so se pogoji dela po tem letu na šolah občutno izboljšali. Ker pa je uspeh ene šolske generacije vezan na osem let, se bodo verjetno slabi vplivi pretesnih prostorov, slabših materialnih in kadrovskih razmer v preteklih letih kazale še nekaj časa. Nedvomno je namreč, da učenci v ugodnejših pogojih dosegajo večje uspehe. Prosvetni delavci se sprašujejo, vprašanje je bilo izrečeno na omenjeni seji, kako se bo opravičeval osip, če bo še, potem ko bodo vsi materialno kadrovski pogoji na osnovnih šolah zadovoljeni. Že sedaj šole razpolagajo s tolikšnimi materialnimi sredstvi, da to ne bi smelo biti

eden od vzrokov neuspešnosti učencev. V prihodnjih letih naj bi osip povzročali le ostali faktorji, če bi seveda ostali materialni položaji šol enak oziroma še boljši. Med temi vzroki so tudi še sedaj najbolj očitni pogoji učenja in vzgoje doma, saj na učencevo uspešnost v šoli vplivajo tako izobrazba staršev, urejenost družine, zaposlenost staršev ter kulturno socialne razmere otrokovega okolja sploh. Na seji so poudarili, da bi se morali kar najbolj zavzeti za to, da bi kar največ otrok odtegnili vplivom slabega socialnega okolja. Zato bi bilo treba varstvo še bolj razširiti, saj je sedanje še pre malo razširjeno.

Na seji je bilo tudi rečeno, da so razlike v osipu med gorenjskimi občinami delno tudi posledica različnega kriterija pri ocenjevanju učencev. Kranjske šole so dolga leta veljale za šole, kjer se najbolj strogo ocenjuje. Zato bi bilo prav, če bi se za enotno ocenjevanje v gorenjski regiji zavzel zavod za šolstvo.

L. M.

Na obeh straneh Karavank

Kulturno sodelovanje med Koroško in obmejnimi občinami na naši strani lepo poteka. Danes prinašamo novice iz Tržiča. Tu bo v Cankarjevem domu s soboto »Borovelski večer«. Korošci so za to tradicionalno gostovanje v Tržiču pripravili predvsem glasbeni program. Spored bodo izpolnili: dvojni kvintet Singerberg, folklorna skupina iz Sv. Margarete, kvintet iz istega kraja ter instrumentalna skupina R. Schoenenbergerja in sinov. Na prireditvi bodo koroški gostje prikazali svoj svet na severni strani Karavank z barvnimi diapoziti-

tivi. Družabno srečanje za mejecev in Tržičanov pa bo po prireditvi v restavraciji Pošta. Organizator večera je mestna občina Borovlje.

Istega dne pa bodo amaterske kulturne skupine iz Tržiča gostovale v Celovcu. Tja jih je povabilo pokrajinsko vodstvo komunistične partije Avstrije za Koroško. V veliki sindikalni dvorani se bodo predstavili v kulturnem delu letnega srečanja članov KP: folklorna skupina Karavanke, citraški kvartet Franca Ahačiča in Tržiški oktet pod vodstvom Francija Šarabona.

-ok

Viktor Magyar

Že nekaj let je od tedaj, ko je opozoril nase slikar samorastnik Viktor Magyar s svojimi značilnimi na deske naslikanimi podobami. Skromno izbiro značilnih slikarskih posebnosti je povečal s svojsko obdelavo snovi in izredno mikavno barvitostjo, navsezadnje tudi z motiviko, ki je bistveno drugačna od motivike žirovskih slikarjev, in se povsem razlikuje od Repnika, je daleč od Tisnikarja. Petelin, ki se pogostokrat pojavlja kot motiv njegovih slik, je tudi hvaležna snov nekaterih sodobnih slikarjev, npr. Slane ali Vidica, toda vse je videti, kot da je pravi motiv petelina Magyarju služil kot vstopnica v živo žarečo barvitost. Zato nas ne sme prestopiti kadar stopimo v stanovanje kakega zbiratelja slik

ali poznavalca ali ljubitelja, če nas iz temne veže pozdravijo žareče barve Magyarjeve slike, ki je prav zaradi barvne polnosti, čistih tonaliteta in včasih že kar disharmonično zastavljenih barvnih elementov tako močan akcent mrakobnega okolja predsobe, da se samo sprašujemo, od kje vsa ta intenzivnost. Delen odgovor na to nam nudi njegova tehnika slikanja na leseno desko, rahlo polaganje čistih barv in brušenje teh na podoben način, kakor to dela Janez Sedej. Vendar pa ni samo petelin snov, ki jo Magyar obdeluje na tako skrben način, tehnično podoben slikanju starih srednjeveških mojstrov. Motivni svet je obširen, a vendar omejen na vaško motiviko, krajino samo ali krajino posejano z ljudmi. Zanimiva je obdelava

dreves in na primer tudi gričev z vinsko trto, ki so podobni ježu z redkimi, a debelimi bodicami. Poenostavljanje oblik in odstranjevanje vsega odvečnega vodi Magyarja do jasne predstave o likovni vrednosti upodobljene snovi. Drevo že ni več tisto drevo, ki ga naivni slikar tako drobnopisno opisuje, temveč je pri Magyarju že skoraj samo znak, ki ga vsaja v znakovne skupine, ki mu pomenijo krajino in prav tak je tudi njegov lik človeka. Brez barv bi imeli pred seboj izrisani skelet motiva, tako pa ga barve in plastično obdelovanje oplajajo in vzdigujejo iz strogosti. Če bi iskali primerjav za njegov stil, bi jih morali iskati v slovenskem ekspresionizmu, za njegove figure pa se nam ponuja še mikavnejša primerjava v kiparstvu nemškega kiparja Barlacha, kar je vsekakor potrebno še primerjati in raziskati.

Ko smo tako pregledali Magyarjevo delo, je treba vsaj z nekaj stavki orisati tudi njegovo življenje, ki se je začelo leta 1934. v Motniku. Priimek je podedoval po očetu Prekmurcu, kar bi dopuščalo tudi domnevo, da od tam ali še od dalj izvira tudi slikarjeva ljubezen do živobarvnosti. Izbral si je učiteljski poklic in ob njem se je pred več kot desetimi leti začel ukvarjati s slikarstvom. Spoznala sta se z Gerhardom Ledičem, tej v naši in ostali jugoslovanski naivni umetnosti tako znani osebnosti. Ledič je nekaj njegovih slik nesel k Hegeđušici. Kmalu zatem je Magyar postal član hrvatskega društva slikarjev naivcev, se bolj usmeril na hrvaško stran in šele pred nekaj leti pričel nastopati na razstavah v Sloveniji, kjer postaja vse bolj znan in tudi priznan.

A. Pavlovec

TISKARSTVO NA GORENJSKEM

(nadaljevanje)

Z odlokom o nacionalizaciji so prenehale s samostojnim delom tudi one gorenjske tiskarnice, ki so vojno srečno prestale. Sčasoma so bili njihovi stroji in naprave preseljene v večja podjetja. Tako, npr. so stroje iz Kamniške tiskarne prepeljali v Blaznikovo tiskarno v Ljubljano. Prav tako so potovali tudi Blaževjevi stroji v Ljubljano v šolsko grafično delavnico.

OSAMOSVOJITEV TISKARN

Živo vretje okrog tiskarn pa se še ni moglo umiriti. Glavna direkcija grafične industrije LRS je bila spet reorganizirana: v začetku l. 1950 jo je nadomestilo Združeno grafično podjetje Slovenije, ki pa je bilo že v marcu 1950 razformirano — njegov naslednik je bilo Grafično združenje LRS. Kot strokovni vodja slovenskih tiskarjev je to združenje obstajalo vse do l. 1961.

Ko pa se je uveljavilo pri nas načelo samoupravljanja, tudi ni bilo več osnove za kako osrednje vodenje tiskarskih poslov. Tiskarne so postale samostojna podjetja, samostojne delovne organizacije. Na Gorenjskem je postalo tako samostojno večje in dobro opremljeno podjetje le Gorenjska tiskarna v Kranju (to ime je nosila od 1947 do 1955), pozneje (l. 1955) preimenovana v tiskarno ČZP Gorenjski tisk v Kranju.

Čaka nas sedaj le še pripoved o razvoju te osrednje gorenjske tiskarne.

Po nacionalizaciji tiskarn v letu 1946 je na Gorenjskem nadaljevala z delom le nekdanja tiskarna »Sava« v Kranju. In sicer najprej kot Gorenjska tiskarna, po l. 1955 pa kot Tiskarna CP Gorenjski tisk.

V NOVIH RAZMERAH

Silna potreba po tiskih vsake vrste je tudi Gorenjsko tiskarno že vse od nastanka novih pogojev naravnost silila, da si poveča obratne prostore in nabavi nove stroje in črkovno gradivo.

Najprej si je Gorenjska tiskarna v l. 1950 omislila z raznimi adaptacijami nove, prostornejše tiskarske dvorane, hkrati pa si je nabavila

nove stroje, poleg tiskalnih še kompletno klišarno in sodobno opremljeno knjigovelnico. V nekaj letih je imela poleg štirih stavbnih strojev (linotyp) še rotacijski tiskalni stroj poleg cele vrste manjših tiskalnih strojev.

Tiskarna je bila sposobna sedaj ne le tiskanja vseh gorenjskih lokalnih listov, pač pa tudi tiskanja vsakovrstnih ilustriranih knjig celo v večbarvnem kvalitetnem tisku.

ZDRUŽITEV Z GLASOM

Reči bi moral seveda bolj natanko združitev Gorenjske tiskarne z Glasom Gorenjske. Kajti Glas se je takrat tako imenoval, še pred tem pa Gorenjski Glas.

Mimogrede: ali ne bi bilo prav, če bi se še vedno tako imenoval, saj tudi Dolenjci svojemu tedniku pravijo Dolenjski list! Kratko ime Glas pa prav gotovo ne pove, čigavo glasilo je. Še to me moti, ker v Argentini tudi izhajajo neki Glas — a je glasilo slovenskih ubežnikov, nasprotnikov nove Jugoslavije, Glasov vseh vrst imamo tudi v Jugoslaviji — več naš Glas pa le bode Gorenjski! Rad bi celo predlagal, naj bi se naš list imenoval tako kot se je nekoč — Gorenjec! Saj je bil v prvih desetih letih izhajanja (od l. 1899 dalje) izrazito napreden list — vsaj dokler je bil njegov lastnik in tiskar Ivan Primož Lampret, o katerem smo v naših člankih že precej pisali in to le dobro.

Sicer pa prodajalci Glasa dobro vedo, da kupci zahtevajo Gorenjca, čeprav dobe potem le Glas! Po sedemdesetih letih odkar je izšla prva številka gorenjskega tednika Gorenjca, bi bilo kar prav povzeti prvo — izrazito — in častno ime!

»TISKOVNI SKLAD GORENJSKE«

Podpisanemu je bilo pred leti zaupano, da v Glasu Gorenjske z dne 21. januarja 1954 javnosti razloži, zakaj je potrebno, da se dotlej dve samostojni podjetji — Gorenjska tiskarna in Glas Gorenjske — združita v enotni zavod Tiskovni sklad Gorenjske.

Med drugim sem takrat poudarjal v prvi vrsti ekonomski moment, poenotenje uprave, računovodstva, ekspedita, korektorske službe.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Črtomir Zorec

Viharniki — tretja knjiga Jaka Čopa

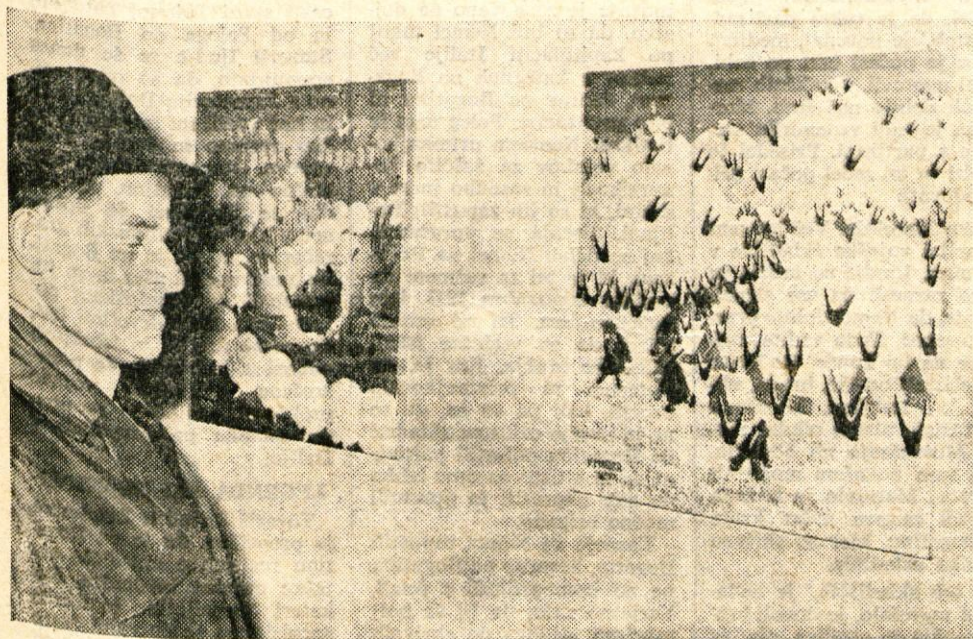
Jeseniški železar in gornik Jaka Čop je pripravil že tretjo knjigo umetniških fotografij. Prvi je dal naslov Svet med vrhovi, drugi Raj pod Triglavom, tretji pa VIHARNIKI. Knjiga, ki jo je na izredno kakovostnem papirju izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani in v kateri obravnava avtor viharneke v edinstvenih okoljih, je zelo obogatila našo alpinistično literaturo. Avtor pravi, da želi s svojo tretjo knjigo pokazati čudeže, ki jih je izoblikovala narava. Spremenno besedilo k posameznim slikam je napisal pisatelj Tone Svetina. Bogat izbor slik oz. fotografij, ki jih je posnetkov je pisatelj Svetina besedno obogatil. Svojo tretjo knjigo, ki je av-

torju v še večje priznanje kot prvi dve, je Jaka Čop posvetil stricu Jožu Čopu takole:

Njemu, ki je zrasel med vihariniki.
Njemu, ki so mu gube na obrazu zarisale viharji in neurja v gorah.
Njemu, ki tako goreče ljubi previsne stene, grebene in tokave.
Njemu, čigar ime je in bo zmeraj povezano z zgodovino našega alpinizma.

Se bolj kot s predhodnicama je Jaka Čop uspel z VIHARNIKI, katere tema »Borba za življenjski obstoj« je zahtevala veliko študija in mojstrskega snemanja na filmski rak.

P. U.

Z razstave Viktorja Magyarja. — Foto: F. Perdan

Kako so SLAKI osvojili Ameriko (1)

Najbrž ne bo pretirano, če ugotovimo, da je ansambel Lojze Slaka že nekaj let nazaj daleč najbolj popularna glasbena skupina v Sloveniji. Zanje so se ogreli tudi naši izseljenci, rojaki z one strani 'velike luže', iz Avstralije ter dežel zahodne Evrope, ki pogosto obiščejo rodne kraje in na raznih prireditvah 'trčijo' ob priljubljene muzikante. Navdušenje je doseglo tolikšen obseg, da so jih nazadnje sklenili povabiti medse, v ZDA in Kanado. Kot veste sta instrumentalni trio Lojze Slak — Niko Zlobko — Franci Sever in pevski kvintet Fantje s Praprotna doživela nesluten uspeh, uspeh kakršnega poprej ni pričakoval nihče. V več naslednjih številkah Glasa vam bo basist Franci Sever nanizal svoje vtise in zapažanja, ki jih je ves čas naporne dvomesečne turneje zapisoval v popotni dnevnik.

DRAMATIČNO POTOVANJE

»1. oktobra 1970 smo. Današnjega dne zagotovo ne bom nikdar pozabil, saj odhajamo v Ameriko, v deželo, o kateri sem doslej precej slišal in bral, a se mi vseeno zdi popolna neznanka. Z zagrebškega letališča naj bi vzleteli ob 8.30 zjutraj, zato nas je nenapovedana enourna zamuda močno vznemirila. Za nameček so uslužbeni ob tehtnici ugotovili, da je prtljaga celih 300 kg pretežka. Staneta Češarka, predstavnik Slovenije izseljenske matice, bi skoraj kap, kajti sleherni odvečni kos ansamblove krame je bilo treba drago plačati.

»Bojim se, da niti potnih stroškov ne bomo pokrili,« je tarna obupano.

No, ob 9.35 smo končno le startali. Veliki DC-9 se je nerodno dvignil in pilotu ga je komaj uspelo poravnati. Tudi pristanek v Zürichu ni bil posebno eleganten. Polet čez ocean bo gotovo prijetnejši, smo si rekli, nato pa zvedeli, da je avion, ki bi nas moral ponesti v New York, poln in da lahko odpotujemo šele naslednji dan. Sledil je žolčen preprič. Uradniki so mrzlično iskali izhod iz zagate in nazadnje odkrili nekaj prostih mest v letalu DC-9, namenjenem v Frankfurt. Tam se vkrcajte na reaktivca za Toronto, so še dodali.

Gledam skozi okence in občudujem pokrajino pod seboj. Švica je posejana z mesteci, ki so od tu zgoraj kot kakšne liliputanske vasice. A že jih zagrnejo oblaki, saj orjaški douglas naglo sili kvišku; doseči mora višino 11 tisoč metrov. Čeprav zemlje ni več videti, sem očaran nad igro sončnih žarkov, ki udarjajo ob snežnobeke kumuluse in razžarjajo bleščeči letalski trup. Medtem nam dekleta v super mini krilih servirajo kosilo. Izredno prikupna so. Družba Swissair namreč zaposluje najlepše in najprijaznejše stewardese na svetu, zato ji nikdar ne zmanjka bogatih potnikov.

V Frankfurt prispemo dobro uro kasneje. Presenetil me je hladen sprejem, ki ga Jugoslovani nismo vajeni. Toda potlej se spomnim nedavnih ubitv oz. zračnega gusarstva, kakor ljudje pravijo neodgovornim akcijam palestinskih komandosov, in

brž mi postane jasno, da mrki, z brzostrelko oboroženi policaj pri vhodu v poslopje ni zgolj turistična zanimivost. Tudi goli betonski hodniki so bili polni agentov. Precej časa je trajalo, preden smo prišli skozi in uredili carinske formalnosti. Povem naj še, da ljudje zelo disciplinirano, brez godrnjanja, prestajajo zamudno proceduro in da kar nekam ponosno opazujejo nadležne varuhe reda.

V razkošni čakalnici nas je hudo pretresla novica o nesreči aviona, s katerim bi morali iz Züricha poleteti v New York in ki je kmalu po vzletu treščil na tla. Zavedal sem se, da smo imeli neverjetno srečo. Strah in hkrati olajšanje sta prevzela celoten ansambel. Hipoma smo pozabili nevšečnosti, ki so spremljale prve ure 'ameriške pustolovščine'.

KONCERT POD OBLAKI

Iz Frankfurta smo odrinili zgodaj popoldan. Nič kaj razkošni DC-8 je najprej letel čez prostrano nižinsko pokrajino. Sekale so jo popolnoma ravne ceste. Zanimivo je bilo opazovati nemška mesta, ki bi jim lahko dejali ogledalo tamkajšnje redoljubnosti; kvadratasta arhitektura, ulice, spletene v mrežo popolnoma enakih pravokotnikov, enotna barva streh, pročelij in pločnikov, pedantna urejenost parkov, brezhiben red na parkirnih prostorih, kamor lastniki znajo spraviti neverjetno množico vozil... A spet utonemo v oblakih in ne preostane nič drugega, kot da svojo pozornost preusmerimo k dvema Nemkama, ki sta zavzeli sosednje sedeže. Kakšnih petdeset jih imata — pa ne obe skupaj, ampak vsaka posebej. Napeto strnita pod pero, s katerim kramcam v beležko, in zaman ugičata, od kod sem. Kmalu nato zasmrčita in šele po poldanskem spancu se malo pobliže seznanimo. Presenečen ugotovim, da o Jugoslaviji vesta manj kakor nič. Le za dve imeni bi dali roko v ogenj, da nekako sodita k naši deželi: Dubrovnik in Tito. Ko ju izzovem, naj skušata vsaj na zemljevidu pokazati SFRJ, zmagoslavno odkrijeta — Češkoslovaško.

(Nadaljevanje prihodnjo sredo)

Zaklad na Bogatinu

Skozi stoletja se po Tolminskem iz roda v rod prepleta legenda o skrivnostnem zakladu, ki ga čuva gora Bogatin v Triglavskem pogorju. Legenda sega v dobo škrtov, dobrih gozdnih vil in hudobnih duhov. Starejši Tolminci vedo povedati, da so slišali pripovedovati svoje očete in dede, kako je ta ali oni zaman iskal zlato na Bogatinu. In menda je dobil Bogatin ime prav zaradi bogatega zaklada, menda zasutega rudnika zlata.

KESNICA O ZAKLADU

Na dan kapitulacije Italije je bil sedež okrožnega komiteja za Tolminsko v vasi Zatoimin pri Tolminu. Andrej Kavčič-Kovač, sekretar komiteja, je pravkar pisal pozivnice za mobilizacijo vseh za vojsko sposobnih mož in fantov. Kurirji so raznašali pošto po vaseh in Tolminu ter klical srenjo k upor. Vojaški italijanske divizije, ki je bila v Tolminu in po okoliških kasarnah, so se razpršili na vse strani.

Drugi dan po kapitulaciji je bilo v Zatoiminu kot v sršenovem gnezdu. Domačini so iz kasarn vlačili orožje, strelivo, hrano, odeje in drugo opremo. Večino pušk, mitraljezov in brzostrelk so italijanski vojaki odvrgli ob cestah, ki peljejo iz Tolmina. Veselje ob kapitulaciji Italije so kalile novice, da se iz mosta na Soči Tolminu približujejo Nemci. Torej še ni konec vojne. Treba bo streti še drugega vraga. Zato so prebivalci orožje in opremo nosili daleč v gorska skladišča.

SKRIVNOSTNI MAREŠALO

Kovač, predsednik okrožnega odbora OF, je pravkar ukazal, naj na novoustanovljeni bataljon zasede položaje okrog cerkve sv. Petra nad Zatoiminom, ko skozi vrata vstopi italijanski podoficir, po činu marešalo, kar ustreza pri nas činu zastavnika.

»Bil je to moški srednjih let,« se spominja Kovač, »močan, črne polti, doma nekje iz severne Italije.

'Od mobilizirancev sem zvedel, da je tukaj partizanski štab,« je povedal, medtem ko se je počasi ozrl po sobi, da bi ugotovil, v kakšnih razmerah deluje naš štab. Morda ga je tudi vznemirilo srečanje s partizani. Prisedel je k mizi in mi začel počasi pripovedovati:

'Sem marešalo. Več let sem upravljal vojaška skladišča v Tolminu. Ljudje so orožje in blago raznesli na vse strani. Prav je, da Nemci dobijo prazne kasarne. Toda vedite, vojne še ne bo konec. Še boste potrebovali orožje, hrano, obleke... Italijani, ki nismo bili fašisti, nismo nikdar marali Mussolinija ali Hitlerja. Zato vam pokažem naslednji načrt... Marešalo je iz žepa izvlekel zaupen načrt kraja na Bogatinu, kjer so skrivna vojaška skladišča.

'V teh skladiščih,« je nadaljeval marešalo, je dovolj hrane, orožja in streliva, obutve in oblek za 400 vojakov za dve leti vojskovanja.'

NACRT RAZTRGAN

Najrajši bi bil šel sam na Bogatin, toda ob kapitulaciji Italije je bilo zame kot predsednika okrožnega odbora OF veliko nujnejšega dela. Marešalo je prosil, naj mu dam 20 vojakov, da bo na Bogatinu pokazal skrivne vhode v skladišča, ki so vsa zakopana v zemljo in skrbno zakamufilirana.

Res sem določil 17 borcev, ki so šli za marešalom na Bogatin. Toda, glej zlomka, kaj se je zgodilo! Na pobočju Bogatina so padli v nemško zasedo in se razbežali. Marešalo je strgal načrt. Nemci so ga ujeli, a jim je v megli pobegnil.

'Izdelali smo samo dva načrta o skrivnih skladiščih na Bogatinu,« je po vrnitvi povedal marešalo. 'Drugi načrt je na vojnem okrožju (distretto militare) v Udinah.'

Obljubil je, da pojde v Udine in da se bo vrnil z načrtom. Nikdar več se ni vrnil v Zatoimin. Menim, da ni bila vmes prevara, kajti komur je znano, kako so po kapitulaciji Italije Nemci lovili italijanske vojake, jih pobijali in vodili v taborišča, ta lahko verjame, da so tudi temu podoficirju Nemci prekržali račune.

Dolgo sem se tolkel po čelu, zakaj nisem dal takoj izdelati kopije načrta,« si še sedaj očita Andrej Kavčič-Kovač.

NEMCI NA BOGATINU

Zanimivo bi bilo vedeti, ali so Nemci vedeli za skladišča na Bogatinu. Osebnostno menim, da so vedeli, čeprav niso imeli načrta niti podatkov, kje so skrivni vhodi. To moje mnenje je zasnovano na dejstvu, da so bili Nemci takoj po kapitulaciji Italije več tednov v kasarnah na Bogatinu, čeprav na Bogatinu ni bilo partizanov. Poleg tega je tistikrat Nemcem primanjkovalo vojakov za zaščito komunikacij in zasedbo mest v dolini, ki so jih zapustili Italijani. Poraja se vprašanje, kaj so delali Nemci na Bogatinu, ki je bil za razmere na bojišču septembra 1943. leta nepomemben. To mi vzbuja misel, da so verjetno iskali skladišče orožja. Res je, da Nemcem ni primanjkovalo orožja, bali pa so se, da se ne bi orožja oziroma skladišč na Bogatinu polastili partizani, ki bi s tisto opremo lahko do zob oborožili in opremili močno brigado.

Kasneje so Nemci zapustili Bogatin, kasarne na Bogatinu pa so bombardirali z letali. Verjetno zato, da bi še bolj zabrisali sledove do skrivnih skladišč, ki jih sami niso mogli odkriti.

Andrej Kavčič-Kovač

SKLADIŠČE NA BOGATINU

Po prvi svetovni vojni so začeli državno mejo proti Jugoslaviji močno utrjevati. Posebno močne utrdbe so bile na Bogatinu. Bili so pravi mojstri gradnji utrdb visoko v gorah. Od Lepene pri Bovcu pa do vrha Bogatinskega sedla so napeljali 8 km dolgo žičnico. To žičnico je Kovač v sporazumu z vodstvom osvobodilne fronte za Primorsko prodal Erzetiču iz Gorice za 180.000 lir. Kovač pravi, da so potrebovali denar, ker so z lirami v bivših italijanskih mestih lahko marsikaj kupili; od sanitetnega materiala do potrebščin partizanskih tehnik. Kovač se je z Erzetičem zmenil, da bo po vojni žičnico njegova, če pa bodo Nemci žičnico demontirali, bo denar zapisan kot vojno posojilo. Žičnica je nedotaknjena dočakala konec vojne, potem pa so jo demontirali domačini in gozdno gospodarstvo. Kaj hočemo, tako je bilo po vojni.

Italijani so na Bogatin vozili v obeh smereh. Po žičnici iz Lepene in s tovarnjaki po cesti skozi Tolmin, Zatoimin in od Pologa do Bogatina. Starejši ljudje se še danes spominjajo, da so prd vojni z Jugoslavijo Italijani dan in noč vozili na to goro vojaško opremo in orožje. Tudi topove. Obmejna črta je bila stalna na Bogatinu. Iz teh dni se Tolminci še dobro spominjajo 7 italijanskih granicarjev, ki jih je na Bogatinu zasul snežni plaz in so jih pokopali na tolminskem pokopališču. Pred devetimi leti, ko so se uredili in izboljšali odnosi z Italijo, so te ponesrečene italijanske vojake pokopali, njihove posmrtnostne ostanke pa prepeljali v Italijo.

LEGENDA ALI RESNICA?

Tovariš Kovač iz Zatoimina je prepričan, da je na Bogatinu res veliko skladišče vojaške opreme in orožja. Nekateri poveljniki tominske garnizije so se po vojni često ogrevali za to, da bi raziskali to področje. J. Vidic

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

147

Diši po planinah, da ga človek s slastjo vdihava s polnimi pljuči. Novi dan je tak, kakršni so tisti najboljši dnevi v letu, ko se z veseljem lotevaš slehernega dela, ne da bi čutil kakršnokoli utrujenost.

»Tata,« ga zmoti Žefek.

»Ja, kaj bi rad?«

»Po vasi govorijo, da je strela razbila italijanski spomenik na Krnu.«

»Spomenik na Krnu?« prislusne Stivec.

»Jankov brat pravi, da bog že ve, čigava je ta zemlja in da ne drži z Italijani, čeprav učitelj pravi, da je bog prav tako kakor papež Italijan. Zdaj jim jo je bog dal po riti!«

Stivec se zasmeje, prav tako kakor se smeje potok za hišo in Soča v dolini z naraslimi vodami, ki jih je zopet slišati vse do domačije.

»Človek bi moral delati tako sleherni dan,« pripoveduje zvečer ženi zadovoljen z opravljenim delom. »Prav nič nisem utrujen,« ji govori v postelji in jo prižema k sebi. »Kaj bi brez tebe?« jo ljubkuje, preden zaspita v objemu.

Ob svitu pa je že buden. Malo bo še poležal. Prijetno je poslušati ptice. Iz vasi in v domačem kurniku kikirikajo petelini. Tudi psi se že oglašajo. To je kakor najlepša muzika — ptice, kikiriki petelinov in odsekani hohovi, ki dajejo veseli godbi prebujajočega se jutra takt in ritem. »Eh, zopet bo dan kakor radost,« je Stivec zadovoljen.

Cez dan pa prihajajo v vas čudne novice. Bajajo italijanski časniki pišejo, da so spomenik na Krnu razdejali »ščavi«.

— Treba bi jih bilo kaznovati in eksemplarno poučiti, kdo je gospodar v tej deželi.

Tako bajajo poročajo italijanski časniki in pi-

šejo o »oskrunjeni italijanski slavi«, o »oskrunjenih grobovih padlih italijanskih junakov za terro italianissimo«. Terjajo maščevanje za razbiti spomenik. Pozivajo zavedne Italijane Julijske Benečije in vse Italije na nekakšen pohod proti »ščavom« na najbolj sveta, s tisoči in tisoči padlih italijanskih junakov posvečena tla ob Soči in prepojena z najbolj sveto italijansko krvjo, iz katere mora vzklti najbolj žlahten italijanski rod in zatreti vse do izvira svete Soče, vse, kar ni italijanskega.

»Laži, same laži!« govore ljudje. Četudi so jim Italijani, ki so se proti njihovi volji polastili njihove zemlje, še tako v želodcu, spomenika padlim Italijanom ne bi nihče porušil. Človek ima vendar spoštovanje do mrtvih. In mrtvi niso krivi, če so jih prisilili v vojsko in jih nagnali umirat v ta predel slovenske dežele, ki se prav tako ni s srcem borila na strani avstrijskega cesarja, kar je tudi dokazala. Se Italijani ne spominjajo več dezerterskega slovenskega bataljona na tirolski fronti pri Carzanu? Bataljona, ki je pod poveljstvom slovenskega oficirja dr. Ljudevita Pivka dezertiral na italijansko stran in se potem na strani antante boril proti tisočletnim zatiralcem za svobodo slovenskega ljudstva in s tem tudi za zmago antante, ki zaslužene svobode slovenskemu ljudstvu ni dala.

Tako govore ljudje v vasi in najbrž tudi po drugih kobariških vaseh.

»Le kaj bodo imeli Italijani od nenehnega sejanja sovraštva?«

Sicer pa italijanski časniki že od zasedbe sem sejejo sovraštvo do Slovencev in Hrvatov, priključeni proti slovenski in hrvaški volji z voljo antante Italiji.

»Če nas ne marajo, naj nas puste živeti po naši volji! Odpovedo naj se nam in nas puste, da se priključimo Slovincem v SHS.«

Tudi tako govore in zavračajo sovražno pisanje italijanskih nacionalističnih in skvadrstičnih časnikov.

»Vsak otrok lahko ugotovi, da je v spomeniku udarila strela in ga poškodovala,« zagotavljajo nekateri, ki so si šli ogledat »razdejanje« na Krnu, ki sploh ni razdejanje. »Strela je spo-

menik osmodila. Ni tako hudo, kakor pišejo italijanski lažnivci.

Ljudje si zaradi teh laži ne delajo nobenih posebnih skrbi, dokler jih nekega jutra ne prebudi hrup tovornih avtomobilov in »kornet«. Kolona je taka, kakršne niso videli še nikoli niti tisti, ki so lahko opazovali vojaške transporte, namenjene na fronto, le da vojaki takrat niso kričali, kakor kriče sedaj ti, ki se peljejo po kobariški cesti proti Kobaridu. Tudi do Stivčevih jih je slišati.

»Dim?« se Stivec nenadoma zaskrbljeno zastrmi proti Smastu.

»Za božjo voljo, gori,« krične Stivčeva.

Kmalu je dimnatih stebrov in plamenov, ki ližejo oddaljene hiše, še več.

»Požigajo!«

»Pa ne da bi pridivljali tudi k nam?« vprašuje Stivčeva in še isti hip onemi, ko se izza hiše vsuje drhal, zavita v italijanske zeleno-bele-rdeče trobarvnice s savojским grmom na belem polju.

»Abasso i sciavi!«

»Morte i sciavi!«

Odkod so se vzeli? Odkod so se prihulili, da jih ni nihče videl, ne slišal.

Tudi veža jih je polna. Vdrli so neslišno skozi zahišna vrata.

»Za božjo voljo, kozjebralec,« krične Stivčeva, ko zagleda na pragu sobe kozjebračega učitelja v spremstvu podivjanih črnosrajčnikov.

»Questo,« kaže kozjebralec na Stivca.

»Pustite ga!« se Stivčeva postavi pred moža, a jo roke črnosrajčnikov odrinejo, druge pa planejo po Stivcu in ga zgrabijo.

»Pustite tati!« se med podivjance požene devetletni Žefek, a ga udarci pobijejo na tla. Preden se pobere, skvadrsti že vlečejo njegovega očeta pred hišo.

»On je bil na Krnu! On je uničil spomenik naše slave,« kriči učitelj v italijansčini.

»O bog, o bog,« joče Stivčeva in stisne Žefka k sebi, da ne bi videl, kako so skvadrsti pred hišo podrli Stivca na tla in ga začeli biti. »Ubili ga bodo! Za božjo voljo, ubili!« spusti v strahu za moža otroka in hoče planiti ven, pa so vrata zaklenjena.

Dolina je daleč

... ta fabrika bo nad nami ležala. (Ivan Tavčar). Človeku, ki se podviga v odmaknjene, hribovite predele, se zdi, da se je srečal z novim svetom in ljudmi. S svetom, ki je nedotaknjen in lep, z ljudmi — svojevrstnimi, iskrenimi in robatimi obenem, takimi kot jih zahteva sožitje z naravo. Na slikovitih obrobjih Poljanske doline — v Oselici in na Zirovskem vrhu — sem se srečal s takimi ljudmi in prislusnil njihovim besedam, ki so kljub zadržanosti in skromnosti razločno pripovedovale o svetlih in temnih straneh njihovega vsakdanjika.

MED ZEMLJO IN TOVARNO

Čim više se dviga pobočje Oselice, tem bolj na redko so posejane domačije. Od Preskarjeve kmetije, kjer sem se ustavil, je dolina videti daljna in neka-ko tuja. Oče Preskar si je vzel nekaj minut: »Da, marsikaj se je spremenilo, pred leti smo zgradili cesto, pa elektriko smo dobili — toda mnogokaj bi se še moralo. Bolj bi morali poskrbeti za hribovskega kmeta. Vse moči je posvetil skopi hribovski zemlji. Nihče od otrok, ki hodijo delat v tovarne, gotovo ne bo toliko skrbel za domačo zemljo. Kot da je v razmerje med človekom in zemljo kruto posegla tuja sila — tovarna. Toda kdo se ji za ceno dostojnejšega kosa kruha more upirati.

Podobno usodo že doživlja Kumrova kmetija. Mladi gospodar je razpet med zemljo in tovarno. Zaslužek, ki ga je dajala zemlja, je bil preskopen, toda zemlji se ne more izneveriti — rad bi si kupil nekaj strojev, razmišlja o kmečkem turizmu, toda zgolj kmetoval gotovo ne bo nikdar več. »Kmečko delo ni dostojno plačano,« pravi prizadeto z glasom, ki razodeva bolečino zaradi razklanosti med zemljo, na katero je navezan in tovarno, ki mu daje zaslužek.

KAJ BO JUTRI?

Pri Vrhovcu, domačiji, ki gnezdi visoko na grebenu nad Oselico, je nekaj stalo v hlevu skoraj trideset glav živine, danes jih je sedem. »Kaj bo jutri?« je boleče zvenelo iz sleherne besede matere Vrhovke. Trdo je delala vse življenje, več hudega ji je bilo usojeno kot dobrega. Toda vse je prestala.

Tudi težka leta med vojno, ko so jim Nemci požgali domačijo — zdaj, na stara leta, pa kaže, da bosta z možem ostala sama. »Šest otrok je že odšlo v dolino. Tudi zadnji sin bo šel najbrž po isti poti. Niti moje solze ga ne zadržijo doma. Za zemljo mi je hudo,« je z grenkim glasom pripovedoval.

Ob pogledu na njive in košenine, ki se na široko razgrinjajo pod Vrhovčevo domačijo, so dobile te besede še bolj grenak prizvok.

UTRUJENE ROKE

Pot, ki se vijuga proti Zirovskemu vrhu, je bila kot postlana s šumečim listjem. V vzušju pozne jeseni se je od daleč zdela Mrovčeva kmetija kot bela ptica, ki se plašno skriva v okrilje gozda. Mrovec si je le težko vzel čas za pogovor, kajti dela ima čez glavo. Z osemdesetletno materjo ga skoraj ne moreta zmagovati. Kljub hudim naporom, ki jih zahteva grunt, pa Mrovec ne popušča. Pred leti je postavil novo gospodarsko poslopje, zdaj pa že snuje nove načrte. Njegova volja do dela je toliko večja, ker upa, da se bodo tudi za hribovske kmete časi končno obrnili na bolje.

Tudi Javorčeve, ki sosedujejo z Mrovcem, sem zmotil pri delu. »Trdo je treba delati, trdo!« je nekam neje-

voljno spregovoril oče Jakob. Trdo življenje in tudi trpljenje, ki ga je preстал v nemškem taborišču, je zapisalo na njegov obraz svojo zgodbo. »Trije moramo zmagovati delo na kmetiji.« Kljub velikim naporom so dohodki skromni, največ iztržijo za les in živino; povrh vsega so letine slabe, dajatve pa velike. »Tudi otrokom ni prizaneseno; najmlajši Javorčev sin mora prehoditi sleherni dan osem kilometrov preden pride v šolo.

VERA V ZEMLJO

Zunarjevi domačiji na strmih oseliških rebrih, ki se spuščajo proti Sonju, se že od daleč pozna, da jo vodi skrbna roka. Oče Zunar, ki je že zaupal posestvo sinu, je bil prijeten sogovornik. Prepričljivo je zatrdil, da v ljudeh še živi veselje do kmetovanja. »Da bi mlade ljudi obdržali na kmetijah, bo treba marsikaj spremeniti, predvsem pa glede pokojnin in boljše plačati kmečko delo,« je s preudarnimi besedami, ki so razločno dokazovale, da kmečkemu življu na hribovski zemlji vendar ni pisana usodna sodba, pripovedoval oče Zunar.

Podobne so bile besede — morda je bilo v njih še več treznega upanja — Zunarjevega sosedu, mladega Maku-

ca. Odkar je pred petimi leti prevzel domačijo, se je marsikaj spremenilo. Pri kmetijski zadruzi je dobil posojila za ureditev vzorne kmetije; dokupil si je zemlje, si napravil strojev, prav zdaj pa gradi silos. V njegovih besedah ni zanesenjaštva, preureditve kmetije se je lotil z resnim preudarkom. Prepričan je, da utegnejo stroji močno olajšati naporno delo hribovskih kmetov. Vendar pa je po njegovem mnenju še tretjina hribovskih kmetij zapisana propadu — ohranile se bodo le močne in napredne kmetije. »Seveda,« pravi Makuc »razmere v našem kmetijstvu še daleč niso idealne, predvsem je vznemirljiva nestalnost naše kmetijske politike.« Poslovil sem se z željo, da bi njegova prizadevanja, ki imajo dandanes še malo primerov, rodila začetne sadove.

● Hladen veter je zapihal
● prek Zirovskega vrha in
● listje se je usipalo z drev-
● ja. Vsililo se mi je nadlež-
● no vprašanje: »Zakaj je v
● besedah teh ljudi, ki jim
● hribovska zemlja skopo
● reže kruh, več grenkobe
● kot veselja, več negotovo-
● sti kot upanja? Kdo je
● kriv, skopa zemlja, dolina
● ali ljudje v dolini? Listje
● pa se je še kar naprej osi-
● palo

I. Bernik

Izžrebani naročniki Glasa so se pred odhodom na potepanje po Dolenjski fotografirali. — Foto: F. Perdan

Glasovi izžrebanci na izletu

Gorenjci na Dolenjskem

Končno je le prišel 7. november, dan, ko se je 71 Glasovih izžrebancev odpeljalo na enodnevni izlet po Dolenjski. Čeprav je bil odhod napovedan za sedmo uro zjutraj, so bili mnogi izžrebanci že pred napovedano uro na ploščadi pred občinsko skupščino, kjer je ob takih priložnostih zborna mesto. Glasovi gostje tokrat niso bili tako nestrpni, saj smo jim že pred odhodom natančno povedali, kam bomo potovali. Sodelavec Crtomir Zorec je na straneh našega lista natančno orisal pot.

Izžrebanci so se napotili pred novi hotel Creina, kjer sta jih čakala dva avtobusa. Pred odhodom pa so seveda še obvezno pozirali našemu

fotoreporterju Franciju, ki je že tradicionalno »vandranje« in srečanje naših naročnikov ovekovečil na filmskem traku. Kmalu bi pozabil. Da želodci na poti ne bi bili prazni, je vsakemu izžrebancu dal hotel Creina zavoj z izdatno malico in stekleničko »močnega«, tako da si je vsak lahko za prvo silo »privezal dušo« in utešil lakoto.

Ob pol osmih smo odrinili. Za krmili sodobnih mercedesovih avtobusov sta sedela dva izkušena šoferja Creine Jože Lužan in Stane Tavčar. Prvi je z mercedesovim avtobusom že prevozil 203.000 kilometrov, drugi pa 185.000 kilometrov. Nihče od njiju še ni doživel prometne nesreče, kar pomeni, da sta resnično

izkušena šoferja in da so bili naši izžrebanci resnično lahko varni.

Ljubljana je bila kmalu za nami in bližali smo se Cankarjevi Vrhniki. Izletniki so postajali vse živahnejši. Čeprav so se v veliki večini srečali prvič, so si kmalu segli v roke in beseda je stekla. K temu je pripomogla tudi zlahatna kapljica v popotnih torbah. Tekoča malica jim je dobro teknila. Začeli so se zanimivi pogovori, kmalu pa se je oglasila tudi vedno lepa slovenska pesem, pogosta spremljevalka izletnikov.

Predvideni obisk Cankarjeve rojstne hiše na Vrhniki je odpadel. Ogledali smo si le njegov spomenik. Mudilo se nam je naprej, v znameniti grad Bistra, kjer ima Tehniški muzej iz Ljubljane gozdarski, lesni in lovski oddelki. Izžrebanci so si z zanimanjem ogledovali razstavljene eksponate. Posebno pa so bili navdušeni nad lovskim oddelkom, kjer so nagačene vse živali, ki jih lahko srečamo v naših gozdovih. Vodja poti Crtomir Zorec pa nas je odpeljal tudi v prostore, kjer pod njegovim vodstvom urejajo tekstilni oddelki Tehniškega muzeja. V Bistri se nam je že prilegla izdatna malica, ki so jo nam pripravili v novem kranjskem hotelu Creina.

TABORSKA JAMA

Poslovlili smo se od stoletnih tis na vrtu gradu Bistra in jo po barjanski cesti mahnili proti Borovnici, kjer so še vidni ostanki

mostu preko katerega je več kot pol stoletja vozila železnica, in so ga med vojno razrušili partizani. Na dolgčas še pomislili nismo, saj smo se do solz nasmejali raznim domisljicam in dogodivščinam. Izžrebanci so se kar kosali, kdo jih bo povedal več in kdo bo zapel več pesmi. Peljali smo se skozi Grosuplje proti Taborski jami, ki se je prej imenovala Županova jama. Kaj lahko smo opazili zgodovinski grad Turjak, ki je še posebno zaslovel v II. svetovni vojni, ko ga je po večdnevni borbi za-

vzela legendarna Prešernova brigada.

Taborska jama nas je sprejela v vsem svojem sijaju in veličastnosti. Ne bo odveč, če še enkrat povemo, da je Taborska jama edina podzemeljska jama na Dolenjskem. Posebno navdušeni so bili tisti Glasovi izžrebanci, ki še niso bili v Postonjski jami ali Skočjanskih jamah, saj je bilo to njihovo prvo srečanje s skrivnostmi podzemlja. Pot po jami je marsikoga kar utrudila, zato je kosilo v restavraciji pred vhomom v Taborsko jamo še posebno teknilo. Kuharice so se zares potrudile in naši želodci so le s težavo sprejeli krepke porcije. Marsikdo je omagal in pustil na krožniku kar lep zalogaj. Marsikdo bi po kosilu še malce posedel, vendar nas je čas neusmiljeno preganjal. Pred nami je bila še dolga pot, gnala pa nas je tudi radovednost, kaj bomo videli na Mu. javi in v samostanu Stična.

JURČICEVA MULJAVA

Naslednja postaja je bila Muljava, rojstni kraj našega pisatelja Josipa Jurčiča. Njegovo hišo ureja Etnografski muzej iz Ljubljane, v njej pa še vedno živi njegov nečak Franc Jurčič, ki se je rodil štiri leta po pisateljevi smrti. France je star 84 let in je precej naglušen, tako da je bil pogovor z njim precej glasen. Pravi, da je že veliko slišal o njegovem slavnem stricu in da je zelo ponosen nanj. Veliko je dal Slovincem, mi je dejal. Več gotovo ni mogel, zato je prav, da so Jesipovo rojstno hišo spremenili v muzej, katerega namerava čuvati do svoje smrti. Franc Jurčič je kljub visoki starosti še vedno čil in zdrav.

Jurčičeva rojstna hiša ni nikoli prazna, saj jo iz dneva v dan obiskujejo različne skupine, predvsem pa šolarji.

Obiskali smo tudi znano gostilno pri Oberščaku, kjer

Franc Jurčič

Jože Kuster

Predstavniki hotela Creina iz Kranja so pred odhodom podarili našim izžrebancem zavoj z izdatno malico. — Foto: F. Perdan

je Krjavelj pripovedoval svojo dogodivščino. Njemu v spomin so v gostilni uredili tudi posebno sobo. Tisti, pravijo, ki ob obisku na Muljavi ne pogleda Krjavljeve sobe, ne more reči, da je bil na Muljavi.

Kratek postanek na Muljavi smo izkoristili tudi za kratke razgovore z našimi izžebanci. Vsi po vrsti so nam pripovedovali, da je takšen izlet nekaj izrednega, nepozabnega in da bodo Glas po tem izletu brali še z večjim veseljem. Zapišemo naj le nekaj misli, ki nam jih je pred Obrščakovo krčmo povedal najstarejši udeleženec izleta 78-letni Jože Kuster iz Kranja. S tistino vejico za klobukom je pripovedoval: »Zelo sem zadovoljen z izletom. Lepših krajev skoraj ne bi mogli izbrati. Mogoče je k dobremu počutju pripomoglo tudi lepo vreme in pristna dolenska kapljica. V Bistri me je navdušil lovski muzej, saj je urejen tako, da se medveda in volka skoraj ustrašiš. Na Muljavi sem bil že pred vojno, vendar takrat Jurčičev muzej še ni bil tako urejen. Pohvaliti moram mu-

zej, ki je uredil Jurčičevo rojstno hišo. Navdušen sem nad sobo, v kateri so zbrana pisateljeva dela v slovenščini, francoščini in nemščini. Se najbolj zanimiva pa je Krjavljeva koča. Ob pogledu nanjo se nehoti spomniti junakov Desetega brata...«

PROTI KRANJU

Komaj smo čakali postanka v Stični in ogle-da samostana, v katerem še danes živijo menihi. Ogledali smo si tudi slikarsko razstavo patra Gvardijana. Zvedeli smo, da bo kmalu razstavljal tudi v Kranju. Navdušili so nas mogočni zidovi, katere je naskakoval slavni Jurij Kozjak, občudovali smo prizadevnost menihov, ki vzorno skrbijo za vsako ped zemlje.

Presneta ura! Kazalci so se vrteli prehitro. Dan se je iztekal in morali smo proti Kranju. V avtobusih je bilo kot v panju. Izžebanci so premlevali vtise, višek pa je pomenilo zbranje 4 vstopnic za bar v hotelu Creina v Kranju, ki jih je prispevalo vodstvo

hotela. Navdušenje je doseglo višek, ko smo zvedeli, da sta bili izžebani tudi najstarejši udeleženci izleta Marija Gornjanc in Sluga Marija. Zbadljivk na njun račun je bilo na pretek. O, tudi na pesem nismo pozabili. 62-letna Polajnar Ana iz Cerklj je dokazala, da je še vedno pevka, ki ji je težko najti para. Lepih, starih slovenskih napevov ji ni hotelo zmanjkati, za smeh pa je od časa do časa poskrbela Minka Bricelj iz Litije. Veliko krepkih je izdrla.

Ob sedmih zvečer smo bili spet v Kranju. Izlet je bil končan, pozabili pa ne bomo različnih izletniških dogodivščin. Tistim, ki pa jim letos sreča ni bila naklonjena, želimo, da bi jih boben sreče poiskal naslednje leto. Prihodnji izleti Glasovih izžebancev ne bodo nič manj zanimivi in veseli. Se enkrat na svidenje in v imenu uredništva iskrena hvala za udeležbo!

Besedilo:
J. Košnjek
L. Bogataj
Fotografije:
J. Košnjek

V soboto dopoldne je bila v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo v Kranju manjša slovesnost. Ob petnajstletnici obstoja bolnišnice je praznoval petnajstletnico dela na Gorenjskem tudi prim. dr. Igor Veter. Ob tej priložnosti mu je dijakinja trgovske šole Mojca Počkaj, ki je 7. novembra 1955 prva zagledala luč sveta v novi kranjski porodnišnici, izročila šopek vrtnic. — Foto: F. Perdan

15 let Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju

Pred desetletjem in pol je skupina zdravstvenih delavcev pod vodstvom prim. dr. Igorja Vetra zaorala ledino organiziranega dela v porodništvu in ginekologiji na območju južnega dela Gorenjske. 7. novembra 1955. leta je v Porodnišnici Kranj na Laborah rodila prva mamica.

Na novo ustanovljena bolnišnica se je tedaj vselila v provizorično obnovljeno stanovanjsko vilo, kjer je imela na razpolago 6 bolniških sob s 37 standardnimi ležišči. Namenjena je bila za sprejem 1200 bolnic letno. Ze izkušnje prvih let pa so pokazale, da zmogljivost ustanove ne zadostja potrebam področja. Treba je bilo misliti na povečanje zmogljivosti in dejavnosti. Porodnišnica Kranj se je preimenovala v Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo v Kranju in s tem legalizirala ginekološko delo, ki ga je prejšnje ime skrivalo. Zaradi slabih izkušenj z adaptacijo so se odločili za novo gradnjo.

Ze leta 1959 so bili izdelani idejni načrti, naslednje leto so začeli graditi novo stavbo na Kidričevi cesti v Kranju, ki je bila po mnogih naporih družbe in kolektiva zgrajena v letu 1964. Leta 1965 je BGP že poskusno obratovala v novih prostorih, ki žal še danes niso dokončno opremljeni. Ni bila dokončana kuhinja, brez opreme sta ostali knjižnica in demonstrativna mlečna kuhinja in črtan je bil del nabave aparatov in instrumentov. Te pomanjkljivosti rešuje sedaj kolektiv sam, deloma z

improvizacijami in delno z delom v delovnih organizacijah (Iskra, Sava, Gorenjska oblačila). Zdravniki in sestre to delo opravijo udarniško, zaslužek gre za nabavo novih aparatov.

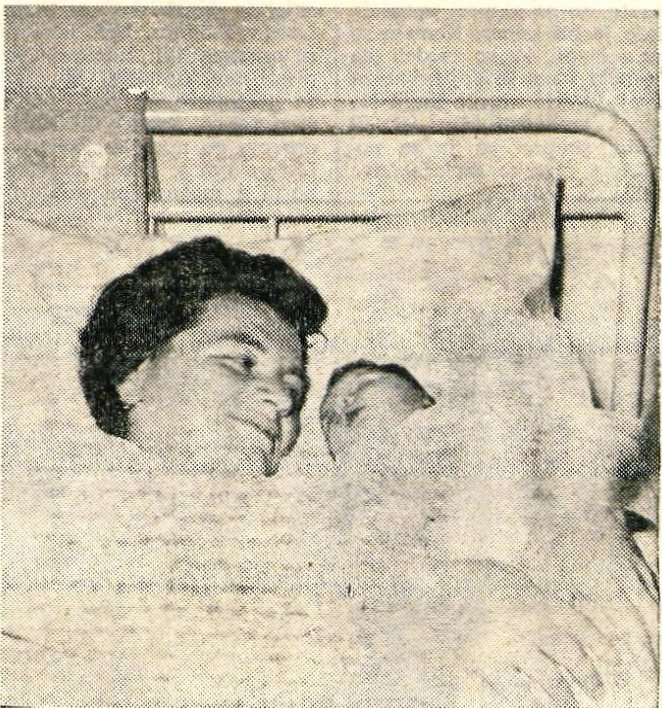
Cilj modernega porodništva ne more biti samo preživetje matere in otroka, ampak mora biti — poleg matere, ki naj rojstvo otroka doživi brez strahu in nevarnosti — duševno in telesno zdrav tudi otrok in bodoči član naše družbe. Zato je BGP razvila široko posvetovalniško mrežo. Poleg tega pa izrabijo v bolnišnici tudi čas, ko se žena zdravi pri njih, za zdravstveno prosvetljevanje. Zdravniki predavajo po sobah o negi otročnice, novorojenčka, o pravilni prehrani itd. Zene obiskuje in jih poučuje tudi patronažna sestra. Prav obiski patronažne sestre v bolnišnici predstavljajo zvezo s patronažnimi centri področja, od koder bolnice in porodnice obiskujejo na domu. Zdravniki se po svojih močeh odzivajo pozivom kolektivov, družbenih organizacij in DU in predavajo o zdravstveni problematiki. Končno spada v zdravstveno prosvetno delo tudi vsa dispanzerska dejavnost.

Ob tako razgibani dejavnosti uspehi niso izostali. Gorenjka čuti, da te vrste zdravstvene usluge potrebuje in jih tudi zahteva. Otroci so danes skoraj vsi rojeni v porodnišnici. Rodnost je na južnem delu Gorenjske med najvišjimi v Sloveniji in znaša 20,30 premila in je višja

od rodnosti na področju Splošne bolnišnice Jesenice, kjer je 18,22 promila. Tudi naravni prirastek je na območju BGP Kranj, ki zajema občine Kranj, Skofja Loka, Trzin in del radovljiške občine, večji in znaša 12,83 na 1000 prebivalcev, medtem ko je v severnem delu 9,78 na 1000 prebivalcev. Če to povežemo še v številkah, lahko rečemo, da moremo pričakovati na področju BGP okrog 2200 porodov letno. Približno toliko žena se letno zdravi v bolnišnici tudi zaradi ženskih bolezni. Obolenj je seveda veliko več, vendar se mnoga dajo zdraviti ambulantno in na domu bolnice.

Ena najvažnejših nalog BGP in njene ordinacijske službe je zgodnje, to je pravočasno odkrivanje rakastih obolenj. V desetih letih je zdravnikom uspelo odkriti 74,11% vseh rakov materničnega vratu v začetnih in dobro ozdravljivih stadijih. Kako velik je ta uspeh, nam pove dejstvo, da je po ozdravljenem raku rodilo 18 žena.

15 let dela zdravnikov, sester in babic ni bilo zaman. Njihov trud so priznali strokovnjaki, priznale so ga bolnice in porodnice. Uspešno so rešili celo vrsto strokovnih problemov, znižana je bila smrtnost mater in bolnic na minimum, smrtnost novorojenčkov je pod republiškim povprečjem, uspešno je organizirano zgodnje odkrivanje rakastih obolenj. Vse to kaže, da trud kolektiva ni bil zaman in da so na Gorenjskem razvili sodobno in učinkovito zdravniško delo. L. Bogataj

GLAS, 12. NOVEMBRA 1955: V četrtek so obiskali predstavniki občine in kranjskih delovnih kolektivov prve tri mamice v kranjski porodnišnici na Laborah. Predsednik ObLO Vinko Hafner je izročil mamici prvega novorojenčka šopek nageljnov in globok otroški voziček. Predstavniki kolektivov Tiskanine, Inteksa, Planike, Pletenine, Save, IBI, Kokra, Vito, Pekarne, Slaščičarne in Komunalne banke pa so vsem trem mamicam: Francki Počkajevi, Anici Rozmanovi iz Gojzda in Zofki Oreharjevi z Visokega poklonili praktične nagrade. Tudi naše podjetje je poklonilo prvemu novorojenčku, katerega starši so zaposleni pri nas, darilo — vpisalo mu je na hranilno knjižico 5000 dinarjev. — Na sliki Francka Počkajeva in hči Mojca. — Foto: F. Perdan

SAD SPORA — Zgodba o tem, kako so Ševljani in Bukovščani gradili avtobusno čakalnico, ki zdaj nedograjena sameva ob cesti med Bukovico in Dolenjo vasjo, je nenavadna in zanimiva. Takole je bilo: prebivalci omenjenih dveh sosednjih vasi so sklenili graditi avtobusno postajališče. Toda še preden so dobro pljunili v roke, se je v glavah Bukovščanov rodila misel, naj bi namreč avtobus vozil prav do Bukovščice. Zelja se jim je uresničila in zanje je bila odtelej čakalnica nepotrebna. Ševljani pa so razočarani zgradili prostorno čakalnico, ki pa očitno nima drugega namena, kot da opozarja mimoidoče na neprijeten nesporazum med dvema vasema.

Sedlar na konju krajevnne skupnosti

Pogovor s predsednikom krajevnne skupnosti Moste

Krajevna skupnost Moste obsega tri vasi: Moste, Suhadole in Žeje. V svetu krajevnne skupnosti je devet članov različnih poklicev: sedlar, tesar, električar, kartograf, učiteljica, kemijski tehnik in kmetje. Predsednik krajevnne skupnosti je Anton Cibašek, ki že deset let uspešno drži v rokah vajeti krajevnne skupnosti. Za to krajevno skupnost je značilno, da prebivalci s prostovoljnimi prispevki podprejo vsako krajevno akcijo, in to ne z majhnimi zneski. Tako močne finančne podpore občanov k akcijam krajevnne skupnosti doslej še nisem zabeležil v nobeni drugi krajevni skupnosti. Pogovor s predsednikom krajevnne skupnosti Moste je prav zaradi tega zelo zanimiv.

»Tovariš Cibašek, vi ste obrtnik, sedlar. Kako je s to obrtjo danes?«

»Za poklic sedlarja in tapetnika sem se odločil 1925. leta, samostojno obrt pa opravljam od 1937. leta. Pri meni se je te obrti izučilo 6 vajencev, zadnji je bil pred osmimi leti. Zdaj tega poklica nihče več ne mara. Trije moji bivši vajenci so opustili obrt in se zaposlili v tovarni. Za naš poklic ni več dovolj dela. Konje in kmetijsko opremo je zamenjal traktor, žimnice pa jogi. Moram pa priznati, da je naša obrt donosna. Zdaj že mesec dni delam žimnice v domu počitka v Mengšu. Najbolj donosna je bila naša obrt po vojni, ko je bilo veliko gozdnih gospodarstev, vsako gospodarstvo pa je imelo veliko konj. Pa tudi mehanizacije še ni bilo.

Pred kratkim sta v kamniški občini umrla dva obrtnika moje stroke in sem zato v občini edini obrtnik sedlar

Anton Cibašek

in tapetnik. Poleg mene pa seveda še veliko šušmarjev, ki nimajo niti male obrti.«

»Odkrijte nam skrivnost, kako vam uspeva vse občane na področju krajevnne skupnosti vključiti in pritegniti za krajevne akcije?«

»Ne bi vam mogel povedati nobenega novega recepta, nobene skrivnosti okrog samoupravljanja občanov v krajevni skupnosti, lahko vam povem le nekaj primerov.

Letos smo zgradili dva nova transformatorja, ki že rabita namenu. Krajevna skupnost je za to investicijo prispevala 9 milijonov S din, občani so s prostovoljnimi prispevki prispevali 6 milijonov S din, Elektro-Ljubljana okolica pa 22 milijonov. Občani so prispevali na vsak porabljen kilovat gospodinjstva toka 4 S din in 20 S din na kilovat industrijskega toka. Računice je zelo enostavna in vsi občani so se strinjali s takšno odločitvijo sveta krajevnne skupnosti.

Za asfaltiranje ceste Moste-Suhadole smo ustanovili 5-članski odbor. V vasi Suhadole je 80 hišnih števil in v vsaki hiši so prispevali prek 50.000 S din, večina vaščanov, ki imajo avtomobile, po 100.000, nekateri pa še veliko več, celo 200.000 S din. Ljudje so polovico prispevka že plačali, drugo polovico pa bomo zbrali te dni. Ljudje so namreč takole dejali: polovico denarja damo vnaprej, polovico pa potem, ko bo cesta skozi vas asfaltirana. Se to: nihče ni vaščane silil, da bi morali prispevati tako visoke zneske. Ljudje so hoteli skozi vas boljše ceste in so radi prispevali denar.

Prenavljamo tudi gasilski dom v Mostah, v kateri bo telefonska centrala. Za ta dela smo prispevali dva milijona S din. Lani smo pred osnovno šolo Moste pomagali urediti betonsko igrišče za košarko in druge igre.

Lahko pa vam še celo uro pripovedujem, koliko so občani prispevali za vodovod in kanalizacijo skozi naselje.«

Naj bo za danes dovolj. Če bodo še v kateri vasi hoteli urediti kanalizacijo, vodovod, postaviti nov transformator in imeti asfaltirano cesto skozi vas, naj zvedo, kako so to zmogli v krajevni skupnosti Moste. V sloji je moč, pravi star pregovor, naš primer pa to znova potrjuje.

J. Vidic

Krsta za milijon dinarjev

Ko so v tovarni pogrebne opreme v Šmarci pred leti zvedeli, da so v Beogradu prodali njihovo najdražjo krsto, so se najprej vprašali, kdo je bil kupec. Nemalo so se začudili, ko so zvedeli, da je neki kmet iz Vojvodine za svojo umrlo hčerko kupil krsto v vrednosti blizu 900.000 Sdin, skupno pa je za pogrebne stroške izplačal dva milijona S din.

Tovarna pogrebne opreme Menina v kamniški občini se je razvila iz majhnega obrtnega podjetja, ki je bilo v sklopu kmetijske zadruge Laze v Tuhinju. 1956. leta so se osamosvojili; izdelovali so pisarniško opremo, opremo za gostinstvo, stavbno pohištvo (okna, vrata) in drugo opremo po naročilu. Na tržišču pa jim je v konkurenčni borbi z močnejšimi podjetji

skoraj zmanjkalo sape. Iz te krize je podjetje rešil bivši direktor Franc Hribar, ki je na nasvet podjetja Palma iz Zagreba uvedel izdelavo krst. Zagrebško podjetje je namreč specializirano za pogrebno opremo: dekor za krste, vence, trakove, pregrinjala za mrtve, žalne srajce, kravate, robce, nogavice itn.

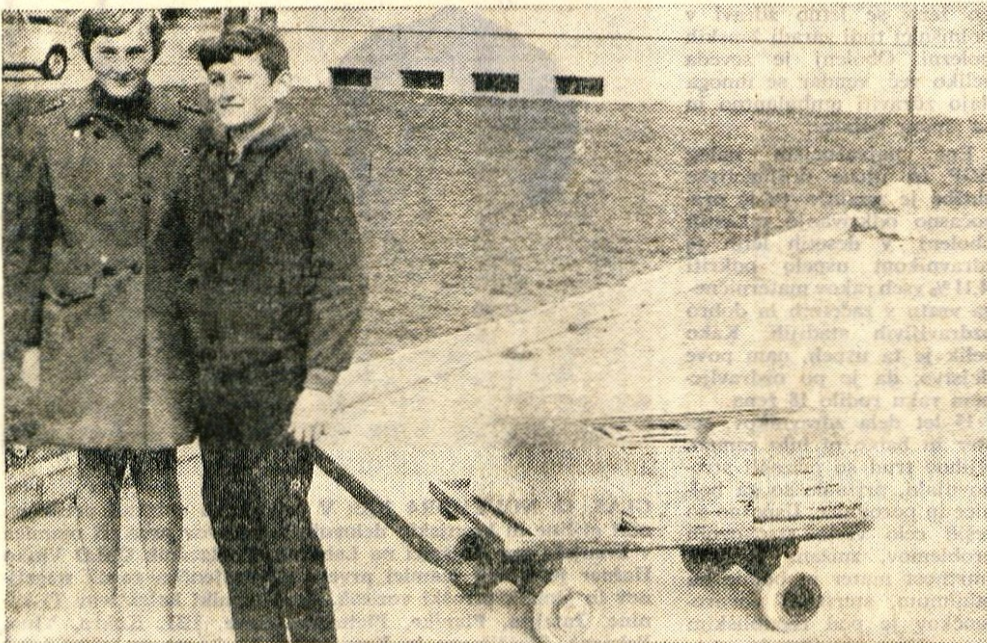
Ze šest let Menina izdeluje krste vsch vrst in oblik: le-

sene, pločevinaste in plastične. Krize in piramide za druge verske skupnosti, zaboje za kosti, transportne zaboje, plastične vreče za umrle, pločevinaste krste za grobnice. Po naročilu pa tudi mrliške vozičke, vozičke za vence, šotorska krila za izkopavanje jam, svečnike vsch vrst, zastave za pogrebe, uniforme za pogrebno osebje, blazince za odlikovanja, dekoracijo mrliških vežic in še marsikaj.

Najcenejša krsta stane 17.500 S din, najdražja pa od 700.000 do 800.000 S din. Slednje so izdelane po načrtu arhitekta-umetnika. Nekaj časa so krste izvažali v Italijo, interesi se javljajo tudi iz drugih držav, toda Menina trenutno lahko še na domačem trgu proda svoje izdelke. V Sloveniji je to edino podjetje, čeprav krste izdeluje tudi precej zasebnikov. Zanimivo je pogledati razstveni prostor pogrebne opreme v Menini. Za muslimane izdelujejo odprte krste. Le-ti pokojnika povijejo in zasujejo brez pokrova. Kolikor je nacionalnosti, verskih skupin, krajev, toliko je tudi običajev. In zato izdelujejo različne krste. Najcenejše krste naročajo Makedonci, Dalmatinci pa že poprašujejo za dražje krste.

Lahko rečem, da se pri nas ni pojavila samo poplava vikend hišic. V velikem jugoslovanskem mestu (mesta žal ne želim imenovati), je prava tekma, kdo si bo na pokopališču sezidal dražjo grobnico. In sodobno sezidana družinska grobnica velja kar 5 milijonov S din.

J. Vidic

Na osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah vsako leto prirede akcijo zbiranja starega papirja. Denar, ki ga s tem zaslužijo, porabijo za spomladanske izlete, nekateri učenci pa so si z zbiranjem papirja zaslužili počitnice na morju. V letošnjem šolskem letu so učenci Tone Čufar prvič zbirali papir prejšnji teden. — Na sliki: Marko Pečnik, učenec 7. razreda osnovne šole Tone Čufar, z vozičkom polnim papirja, ki mu ga je pomagala zbirati sestra Marjana, ki je že gimnazijka. — B. B.

Kodeks etike udeležencev v cestnem prometu

1.

Najrazličnejše in nenehno spreminjajoče se okoliščine, v katerih živijo in delajo ljudje, porajajo med njimi vedno znova nove odnose, ki jih še tako natančni in dobro oblikovani pravni predpisi ne morejo urejati dovolj uspešno. Tako je danes, še teže pa bo jutri, saj postaja življenje vse bolj razgibano, razvejano, zapleteno.

V zakonitih določilih te vrste nastajajo tedaj vrzeli, ki jih lahko izpolnjujejo le posamezniki sami z zavestnim medsebojnim uveljavljanjem moralno etičnih vrednot.

Bolj kot kjerkoli so takšna nenapisana zakonodajna določila o humanih in kulturnih odnosih med ljudmi potrebna v sodobni cestni motorizaciji med vozniki motornih vozil, med kolesarji, pešci, skratka med vsemi udeleženci cestnega prometa.

Medsebojno spoštovanje med ljudmi, dejanska pomoč sočloveku in podobno ne sme biti zgolj zunanji videz človekove vpljivosti. Premnogokrat je to edino učinkovito preventivno sredstvo pred grozljivo naraščajočimi primeri smrtnih žrtev, invalidnosti ter gmatne škode posameznikov in družbene skupnosti v hrupnem vrvenju sodobnega prometa.

Raziskave o prometnih nesrečah — tako pri nas kakor tudi v drugih prometno razvitih deželah — se ujema v vzrokih nesreč, ki so skoraj izključno v človeku samem. Zato je nujno, da vsak udeleženec cestnega prometa, zlasti še voznik motornega vozila, zavestno in z vso odgovornostjo osvaja in uveljavlja v kakršnihkoli prometnih okoliščinah zahteve **KODEKSA ETIKE — V DOBRO SOLJUDEM IN SEBI.**

2.

TEMELJNI DEJAVNIK V SODOBNEM CESTNEM PROMETU JE ČLOVEK

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red. Red je tu potreben bolj kot na katerem koli drugem področju. Od tega, kako ga uveljavlja, sta odvisna njegova osebna sreča in sreča drugih, saj je zdrav in za delo sposoben človek največje bogastvo vsake družbene skupnosti.

Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil kakor tudi dosledno upoštevanje pravice in prednosti, ki jih prometni predpisi nalagajo dra-

gim udeležencem v prometu, je tedaj temeljna dolžnost vsakega uporabnika prometnih površin. Kdor krši osnovno načelo prometne varnosti, lahko miselno izživa nesrečo.

3.

Cestne površine, še tako široke in dobre, bodo vedno pretesen življenjski prostor za potrebe sodobnega prometa. Zato naj se vsak voznik vključuje vanj telesno in duševno sposoben, zdrav in spočit.

Voznik motornega vozila, ki sede za volan, a se zdravstveno slabo počuti in je čustveno vznemirljen (zaskrbljen, žalosten, jezen, razdražljiv, pretirano vzbujen od veselja in podobno), naj ve, da je njegova pot močno tvegana. Če sopotniki takega voznika spodbujajo k vožnji, lahko kaj hitro zapeljejo njega samega in še druge udeležence v prometu v težko nesrečo.

V prometu se situacije spreminjajo z bliskovito naglico. Vesten voznik zato ne prestando spremlja vožnjo nasproti prihajajočih vozil, je pozoren na okolico cestnega pasu, po katerem vozi, ter je vedno pripravljen hitro in prav ukrepati v primeru kakršnegakoli presenečenja, zlasti še na križiščih, prehodih, ob spojih cest s cesto, po kateri vozi, in podobno.

Vsak trenutek nas lahko preseneti kak kolesar, voznik motornega vozila ali pešec in vsaka prometna površina lahko skriva za nas raznovrstne pasti.

4.

Upravljanje z vozilom prištevajo med najnapornejša človekova opravila. Dolgotrajna neprekinjena vožnja je še posebno utrujajoča; čim daljša je vožnja, tem močnejše in hitreje telesno in duševno izčrpava voznika.

Zlasti utruja vožnja pozimi, v snegu, v megli, naliivu, na poldnevalni cesti, pa tudi ponoči.

Zato se bo voznik, ki mu je varna vožnja prva in glavna skrb, vselej, kadar bo občutil utrujenost, pravočasno odločil za počitek ali celo za krajše spanje. Kolikokrat se je namreč že zgodilo, da je med vožnjo v boju z utrujenostjo podlegel voznik. Zadržal je samo za hip, navedno pa se ni več prebudil.

5.

Poleg izkušenih in discipliniranih se v promet vključujejo udeleženci, ki so o pro-

metnih pravilih slabo poučeni. Mednje ne sodijo le starejši pešci ali vozniki vprežnih vozil, temveč tudi kolesarji in vozniki vseh vrst motornih vozil — začetniki, ki si za sodoben cestni promet še niso pridobili potrebnih voznških izkušenj.

Z nenamernimi napakami povzročajo v prometnem redu zmedo in nevarne situacije.

Izkušen in nvideven voznik, kolesar ali pešec se zaradi teh nerodnosti ne bo jezil nanje; spomnil se bo svojih prvih nebogljnih korakov v prometni vrvež, pa jih bo razumel in jih odpustil. Še več, neizkušenim nerodnežem bo vselej rad tako ali drugače pomagal iz zadreg in težav: pešca, na primer, ki je zašel na nevaren vozni pas, bo zaščitil in ga popeljal na varno; tovarišu, ki mu je odpovedal motor na cesti, bo koristno svetoval ali mu bo pomagal spraviti vozilo s prometnega toka.

6.

Udeleženci v prometu, posebej vozniki motornih vozil, naj ne dovolijo, da jih zapele moč motorja njihovega vozila, trenutna slaba volja ali njihova vihravost. Zavoljo tega bi le ogrozili druge ali jim kakor koli brezobzirno oteževali uporabo ceste. S svojim vedenjem naj okolice ne dajo povoda, da bi jih imela za ljudi brez srčne kulture.

7.

Posebno pozornost in obzirnost zaslužijo v prometu otroci in stari ljudje. Za sodoben cestni promet so nezreli, nebogljeni.

Igra, neprevidnost in podobno lahko otroka v trenutku potisne iz prometnega zatišja v nevaren prometni vrtilinec.

Telesne moči starih ljudi pa so prešibke, da bi ti mogli slediti hitrim prometnim utripom.

Tega se bo zavedal vsak razumen voznik motornega ali drugega vozila. Na slabo preglednih odsekih ceste, na ovinkih — v naseljih in zunaj njih bo zmanjšal hitrost in zbral vse svoje sile v pripravljenost, da se ne samo izogne nesreči, marveč tudi vsaki možnosti, da bi nesrečo povzročil.

Kaj naj bi bilo hujšega od zavesti, da si zaradi malomarnosti poškodoval nebogljenega človeka ali mu celo ugasnil življenje.

Zakonu še kako ali kdaj uideš, toda obtožbam žrtve

svojega nepremišljenega in nemoralnega ravnanja v prometu nikoli.

8.

Prehitevanje ob repravem času in na nevarnih cestnih odsekih, vrivanje vozila med vozila sovoznikov, nenapovedano ali prepozno napovedano spreminjanje smeri vožnje, izsiljevanje prednosti in podobno neodgovorno ravnanje v cestnem prometu zanesljivo privede do težkih nesreč in strahotnih posledic.

Vsak nevaren poizkus ali tveganje posameznika naj se vselej umakne preudarni oceni situacije in dejanjem, ki zagotavljajo varnost v prometu.

9.

Voznikom, posebej še tistim, ki upravljajo motorno vozilo, je včasih v trenutku treba uporabiti prav vse svoje sposobnosti. Zato se bodo zavestno in pravočasno izognili vsem vplivom, ki bi lahko zmanjšali njihove voznške sposobnosti. Tako vpliva je alkohol, zdravila, mamila. Ne glede na omejitve, ki jih postavlja zakon, se bodo zavestno in odgovorno vozniki docela odrekli takim sredstvom, dokler vozijo in pred vožnjo. Zlasti naj se spomni, da nekatera zdravila skupaj z alkoholom, četudi oboje v majhnih količinah, lahko povzročijo nenadne in hude motnje, ki bistveno prizadejejo voznikovo sposobnost za varno vožnjo.

Alkohol je lažno poživilo. Vsaka kapljica alkohola je v prometu večkrat solza trpljenja in žalosti tistih, ki jih imajo najrajši ali, ki nam niso nikoli storili nič zalega.

10.

Poleg sodobnega in s prometno etiko osveščenega voznika spada med osnovne pogoje varne in srečne vožnje tudi tehnično brezhibno vozilo.

Prek zahtev, ki jih postavljajo predpisi, vozniki tudi moralno odgovarjajo za to, da bo vozilo, od katerega je odvisna varna vožnja, vselej brezhibno.

Najboljše vozilo lahko postane nevaren zahrbtni sovražnik, kadar mu vozniki niso kos.

Dobri vozniki ne bodo dopustili, da bi jim gospodovalo vozilo, pač pa bodo oni ukazovali stroju.

11.

Vozila in ceste sodijo med najsodobnejše dosežke znanstvenih in tehničnih stvaritev. Človek jih je namenil v svoj prid. Promet se je uvrstil med najpomembnejša torišča civilizacije, kjer se porajajo novi odnosi. Sodobno življenje na prometnih površinah zahteva tedaj od vsakega posameznika kvalitetne spremembe osebnostnih vrednot, boljše vzgojo in več znanja o prometu. Zato si moramo vsi, ki se kakorkoli vključujemo v prometno življenje prizadevati, da se bomo vedno in povsod držali v tej listini omenjenih načel etike in morale, zaradi nas samih, v srečo in zadovoljstvo sočludi in vse družbene skupnosti.

KOMISIJA ZA VZGOJO IN VARNOST V CESTNEM PROMETU SR SLOVENIJE

Razmislite, sodelujte!

Ko daje republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu gornji osnutek predloga kodeksa etike udeležencev v cestnem prometu v javno razpravo, želi dobiti predvsem mnenja, priporočila, predloge in nasvete vseh, ki jim je kodeks namenjen. To pa smo vsi občan, za prometno varnost zainteresirane delovne organizacije, institucije in drugi. Pošljite,

prosimo, zato svoje predloge in mnenja h gorajemu kodeksu vsaj do 20. novembra 1970 na naslov:

Republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu, Ljubljana, Kidričeva 2/IV.

Ta komisija bo nato zagotovila, da bodo predloge upoštevali in nato natisnili kodeks, ki ga bodo lahko dobili vsi udeleženci cestnega prometa.

Kranj CENTER

11. novembra franc. barv. CS film ARIZONA COLT — MASCEVALEC ob 16., 18. in 20. uri

12. novembra franc. barv. CS film ARIZONA COLT — MASCEVALEC ob 16. in 18. uri, nastopa ansambel »Alegro« s pevcem Ivico Serfezijem ob 20. uri

13. novembra amer. barv. CS film LEGIJA TUJCEV ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

11. novembra amer. barv. CS film DVANAJST ZIGOSANIH ob 16.30 in 19. uri

12. novembra prem. amer. barv. film MOJ PRIJATELJ BEN ob 17. uri, franc. barv. CS film SIRENA MISSISSIPPIJA ob 19. uri

13. novembra amer. barv. film MOJ PRIJATELJ BEN ob 17. uri, špan. barv. film

LEPI SPOMINI ob 19. uri, premiera franc. barv. filma GOSPODAR PODZEMLJA ob 21. uri

Tržič

11. novembra angl. barvni CS film TEATER SMRTI ob 18. in 20. uri

12. novembra amer. barv. film NEPOZABNA PESEM ob 18. in 20. uri

13. novembra amer. barv. CS film MOJI, TVOJI, NAJINI OTROCI ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

11. novembra amer. barv. film MOJ PRIJATELJ BEN ob 18. uri, nastopa ansambel »Alegro« s pevcem Ivico Serfezijem ob 20. uri

13. novembra italij.-špan. barv. CS film SEDEM PIŠTOL ZA BRATE MAC GREGOR ob 17.30, italij. barv. film SILVIA IN LJUBEZEN ob 19.30

Kamnik DUPLICA

11. novembra amer. barv. film PRERIJA V PLAMENU ob 19. uri

12. novembra amer. barv. film PRERIJA V PLAMENU ob 19. uri

V hotelu Bor v Preddvoru

igra vsak večer razen ob torkih
ansambel Radia Tržič s pevko
Sonjo Gaberšček

Vabljeni!

Jesenice RADIO

11. novembra amer. barv. film POZIV REVOLVERASA

Jesenice PLAVŽ

11. novembra angl. barv. film VRAŽJI PESEK OTOKA SYLT

Dovje-Mojstrana

11. novembra angl. barv. film DOLGO UMIRANJE V ENEM DNEVU

Kranjska gora

12. novembra amer. barv. film POZIV REVOLVERASA

Radovljica

11. novembra franc.-italij. barv. film RAZPOSAJENI ob 18. uri, franc. barv. film LEOPOTICA DNEVA ob 20. uri

12. novembra mehiški barv. film SREBRNA MASKA ob 20. uri

13. novembra franc. barv. film VRV IN PISTOLA ob 20. uri

Bled

11. novembra amer. barv. film PETORICA V PEKLU ob 17. in 20. uri

12. novembra amer. barv. film PETORICA V PEKLU ob 17. in 20. uri

Skofja Loka SORA

11. novembra franc. barv. film VOJNA V SENCII ob 17.30 in 20. uri

12. novembra amer. barv. film KATARINA VELIKA ob 20. uri

13. novembra amer. barv. film KATARINA VELIKA ob 18. in 20. uri

Komisija za razpis delovnega mesta upravnika podjetja

USLUGA

podjetje obrtnih storitev Stražišče-Kranj, Seljakova 7, razpisuje delovno mesto

upravnika

Kandidat mora imeti višjo strokovno izobrazbo in najmanj 2 leti praksi na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu ali srednjo strokovno izobrazbo in najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokumentacijo predložite v roku 10 dni od dneva objave v časopisu razpisni komisiji podjetja Usluga, Kranj, Seljakova 7.

industrija kovinske opreme in strojev Kranj

zaposli takej:

**kvalificirane ključavničarje
nekvalificirane delavce**

za delo v skladiščih in transportu

splošnega vzdrževalca

za vzdrževanje instalacij in stavb podjetja z ustrezno prakso.

Kandidati naj pošljejo ponudbe ali pa se osebno oglasijo v splošni službi podjetja IKOS Kranj, Savska cesta 22.

Razpisna komisija pri

Komunalnem podjetju Tržič

ponovno razpisuje prosto delovno mesto

direktorja

po 81. členu statuta podjetja

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati:

- da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo gradbene, pravne ali ekonomske stroke in da ima v svoji stroki najmanj 3-letno prakso ali ima srednjo strokovno izobrazbo in najmanj 10 let delovne prakse
- da ni bil obsojen na kazniva dejanja v 55. členu temeljnega zakona o podjetjih
- da mu ni bila s sodno odločbo izrečena prepoved opravljati dolžnost direktorja
- da je gospodarsko in politično razgledan in da ima izredne organizacijske sposobnosti.

Vse vloge se pošljejo na naslov: Razpisni komisiji pri Komunalnem podjetju Tržič, Pristava 80 p. Tržič, do 30. 11. 1970.

Hotel**CREINA****Kranj**

Vabimo vas na veselo martinovanje 15. 11. 1970 s plesno glasbo. Priporočamo vam martinovo gosko in domači mošt. Obvezna konzumacija 10 din.

NAPOSLED

homo DOČAKALI NOVO

HRANILNICO

tudi V KRANJU,
ŽELEZNIKI
IN ŽIREH

dnevno
sveže
specialitete

DELIKATESA

**ŽVILA
KRANJ**

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tiska« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma- looglasna in naročniška služba 22-152. — Naročni- na: letna 32 polletna 16 din, cena za eno številko: 50 para. Mali oglasi: be- seda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Pojem pesem, Dominique (Pojoča nuna)

Pojem pesem, Dominipue (Pojoča nuna)

ameriški barvni CS glasbeni film

Film, ki nudi užitek za uho, oko in srce. Filmska zgodba znane belgijske »sestre Smehljaj«, redovnice, ki je postala svetovno znana po svoji pesmi Dominique.

Film sezone! Ne zamudite ga!

V kinu Center

14. nov. ob 22. uri (premiera)

15. nov. ob 13. uri

Tržič

15. nov. ob 21. uri (premiera)

Gorje

15. nov. ob 18. uri

Popolni zakon

Popolni zakon

franc.-nemški barvni spolno-vzgojni film

v kinu Center

15. nov. ob 21. uri

16. in 17. nov. ob 16., 18. in 20. uri

Dom Kamnik

14. nov. ob 21.30 (premiera)

Kekčeve ukane

slovenski barvni mladinski film

v kinu Center

v soboto, 14. nov., ob 10. uri

Dom Kamnik

v nedeljo, 15. nov., ob 10. uri

Gorje

v nedeljo, 15. nov., ob 16. uri

Moj prijatelj Ben

Moj prijatelj Ben

ameriški barvni film

Kino Storžič

12., 13. in 14. nov. ob 17. uri

Kino Center

15. nov. ob 10. uri (matineja)

Gospodar podzemlja

franc. barvni kriminalni film

Kino Storžič

13. nov. ob 21. uri (premiera)

18. in 19. nov. ob 17. in 19. uri

Moji, tvoji, najini otroci

ameriška barvna CS komedija

Kino Tržič

13. nov. ob 18. in 20. uri

14. nov. ob 19.30

15. nov. ob 15. in 19. uri

PRODAM

Prodajam KRAVO bohinjko. Tolar Peter, Prtovč 1, Železniki 5017

Prodajam mlado brejo KRAVO. Visoko 42 5018

Prodajam 600 kg težkega delovnega VOLA. Poženik 21, Cerklje 5019

Ugodno prodajam manjšo italijansko PLINSKO PEČ colged na električni vžig. Pševska 3, Stražišče, Kranj 5020

Prodajam sedem tednov stare PRASICKE. Stanovnik, Vincarje 26, Škofja Loka 5021

Prodajam 140 kg težkega PRASICA. Predoslje 92, Kranj 5022

Prodajam mlade PUJSKE. Vovk, Hlebce 14, Lesce 5023

Zaradi opustitve drevsnice prodajam JABLANE, HRUŠKE, OREHE po znižanih cenah. Ne zamudite ugodne prilike! Prodajam mladega KONJA haflingerja. Jenko Franc, Pevno, Škofja Loka 5024

Prodajam 1000-litrski gnojnični SOD in gnojnično CRPALKO. Češnjevček 22, Cerklje 5025

Obveščam cenjene stranke, da v letošnji sezoni ne bom sprejemal MESA V PREDELAVO. Konc A.o.jz, Naklo 24

Ugodno prodajam skoraj novo OLJNO PEČ alfa potez. Verdir, Zg. Duplje 13 5026

Poceni prodajam ŠTEDILNIK na drva gorenje. Toporš, Kokrica 262, Kranj 5027

KUPIM

Kupim rabljeno, dobro ohranjeno KOSILNICO BCS, BARTOLINI ali LAVERDO. Ponudbe s ceno in opisom pošljite Reberniku Ivanu, Šenturska gora 24, p. Cerklje 5028

Kupim 2 m² rabljenih gradbenih DESK (colaric) in 300 kom. navadne zidne OPEKE (lahko rabljena). Radej Jan, Zg. Bitnje 157 5029

MOTORNNA VOZILA

FIAT-ZASTAVA 1300 v odličnem stanju prodajam. Izjemna priložnost. Naslov v oglasnem oddelku 4937

Poceni prodajam tovorni FIAT 620 ali po delih. Aljančič, Bistrica pri Trzinu 39 4920

ZITOPROMET SENTA
skladišče Kranj,
Tavčarjeva 31.

PRODAMO 2 TOVORNA
AVTOMOBILA SKODA

s prikolico, nosilnost 20 ton, v voznem stanju.

Ogled avtomobilov je v našem skladišču.

Oddam GARAZO na Zlatem polju. Zlato polje 6, Kranj 5030

Kupim AVTO BMW - iseta. Naslov v oglasnem oddelku 5031

Kupim dobro ohranjen FIAT 750. Naslov v oglasnem oddelku 5032

Kupim VOLKSWAGEN od 1965. letnika dalje. Naslov v oglasnem oddelku 5033

Prodajam OSEBNI AVTO VW, starejši letnik, dobro ohranjen, za 8000 din. Jereb, Stara Oselica 61, Sovodnji 5034

VW s kesonom prodajam ali zamenjam za večjega zaprtega. Hotemože 50, Preddivor 5035

STANOVANJA

Mirnima zakoncem oddam opremljeno SOBO s KUHNJO. Naslov v oglasnem oddelku 5036

ZAPOSLOTITVE

Na dom sprejem kakršnokoli honorarno DELO. Brešar Zlatka, Smedniška 44, Kranj 5037

Samostojen gospod išče mlajšo, natančno in zelo čisto gospodinjico. Plača 1000 din, stanovanje in oskrba. Izčrp

ne ponudbe dosedanje zaposlitve. Ponudbe poslati pod »Lepo mesto« 5038

PLETILJO sprejem v službo, lahko tudi na domu. Marija Vrhunc, Radovljica 5045

IZGUBLJENO

Našel sem PONY-EXPRES. Staretova 18, Čirče, Kranj

LOVSKI PES, ptičar, rjavosivkast se je v soboto zvečer izgubil med Kokrico in Naklem. Sliši na ime Tref. Kdor bi ga dobil ali zanj vedel, naj ga odda ali se oglasi proti nagradi pri Hlebšu Rudolfu, steklarju iz Kranja

OSTALO

OPRAVLJAM vse prevoze do dveh ton. Naslov v oglasnem oddelku 5041

OBVESČAM stranke, da ponovno sprejemam v PREPARIRANJE vse vrste živali. Hafnar Anton, preparator, Škofjeloška 37, Kranj 5042

Veletrgovina
SPECERIJA BLED

obvešča, da bo gostišče Posavec zaradi preureditvenih del zaprto en mesec, in sicer od 10. novembra do 10. decembra 1979. Vse goste prosimo za razumevanje in se še nadalje priporočamo.

PRIREDITVE

SD LUBNIK priredi v soboto, 14. novembra, ob 17. uri VELIKO MARTINOVANJE v kulturnem domu Sv. Duh. Igra ŠENCURSKI kvintet. Pijača in jedaja zagotovljena. Vabljeni! 5043

GOSTILNA DUPLJE vabi v soboto, 14. novembra, ob 20. uri na VINSKO TRGATEV, ki bo v prostorih GASILSKEGA DOMA Duplje. Igral bo ansambel METODA PROTNIKA. Vabi Mari Vo. grič! 5044

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega moža, očeta, brata, strica, starega očeta in svaka

Martina Šilarja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, sosedom ter vsem, ki so nam v teh težkih dneh pomagali in nam izrekli sožalja ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so mu poklonili vence in cvetje, kolektivom Central, Elita in Kokra, pevcem, dr. Bajžlju Janezu za njegovo zdravljenje in duhovščini. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: žena, sin in hčerke

Vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, se opravičujemo zaradi pomote, ki je nastala pri podjetju Creina v zvezi z avtobusnim prevozom na novo pokopališče v Stražišču.

Požari

Od nedelje, 3., na ponedeljek, 9. novembra, je gorela hiša Antona Marka v Zg. Brniku. Hišo je pred časom prodal novemu lastniku Karlu Lesjaku iz Ljubljane. Ta je z delavci nekaj dni prej hišo preurejal. Takrat so v kmečki peči močno kurili. Od vročine se je vnel tram tik ob odprtini dimnika. Iz trama se je ogenj razširil na strop, ki je bil polnjen z žagovino. Pogorel je večji del ostrešja. Skode je za 20.000 din.

V Goropekah pri Zireh je v ponedeljek nekaj po osmi uri zvečer začel goreti skoraj nov kombi, ki ga je vozil Jože Jerman iz Celja. Voznik je, potem ko je ustavil, opazil, da je v zadnjem delu vozila nekaj narobe. Takoj je ugasnil motor in izvlekel stikalni ključ. Grelec vgrajen v zadnjem delu avtomobila, pa je ostal vključen. Takoj nato je avtomobil zajel ogenj, ki ga voznik sam z gasilnim aparatom ni mogel pogasiti. Tudi gasilci z Dobračevega niso mogli preprečiti, da ne bi avtomobil popolnoma zgorel.

Domnevalo, da je ogenj nastal zaradi kratkega stika v grelcu. Skode je za 50.000 din.

V nedeljo, 8. novembra, zvečer je začelo goreti gospodarsko poslopje Jožeta Legata iz Rodin pri Zirovnici. Ogenj je najprej izbruhnil v šupi, kjer je bila uskladiščena slama. Pogorelo je gospodarsko poslopje, 20 ton sena, več kmetijskih strojev in poljedelskega orodja. Skode je za okoli 12.000 din.

ZITOPROMET SENTA
skladišče Kranj
Tavčarjeva 31.

V redno delovno
razmerje sprejememo:

**SKLADIŠČNIKA IN
POMOČNIKA
SKLADIŠČNIKA**

Pogoji: kvalificirani trgovski delavci. Ponudbe sprejemamo ustno v našem skladišču.

s sodišča

Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Kranju je v ponedeljek začel preiskavo proti Zori Konič, stari 48 let, upokojenki iz Tržiča. Obdolženka naj bi od leta 1966 pa do 1969, ko je bila v službi kot administratorka in blagajničarka pri občinski konferenci ZKS v Tržiču, prisvojila najmanj 9 milijonov 480 tisoč starih dinarjev. Denar naj bi si prisvojila tako, da je uničevala in ponarejala uradne listine. Javni tožilec namerava zahtevati razširitev preiskave za enako kaznivo dejanje še na čas, ko je obdolženka vodila knjigovodska in blagajniška dela pri občinskem odboru zveze združenj borcev NOB v Tržiču.

Avtomobil je preklalo na dvoje

V soboto, 7. novembra, ob treh zjutraj se je pod gašteskim klancem v Kranju pripetila zelo huda prometna nesreča. Iz Ljubljane proti Kranju se je v zastavi 124 peljalo pet potnikov. Vozil je 21-letni Zarko Torkar iz Ljubljane. V avtomobilu so bili še Andrej Zakelj, študent; Dušan Blaganje, študent; ter Kragelj Saša in Jana Godec, tudi študentki.

V blagem desnem ovinku tik pred železniškim nadvozom je avtomobil zaradi prevelike hitrosti začelo zanašati proti levi strani vozišča, dokler ni z levo bočno stranjo silovito treščil v betonsko ograjo na nadvozu. Udarce je bil tako silovit, da je avtomobil dobesedno pretrgalo na dvoje: prednji konec avtomobila je ostal na cesti, zadnji del pa je odneslo preko ograje na železniško progo. Potnike je pri tem vrglo iz vozila, od tega dva čez ograjo. Na kraju nesreče je umrl voznik Zarko Torkar, sopotnik Andrej Zakelj pa med prevozom v bolnišnico. Obe sopotnici sta hudo ranjeni, le Dušan Blaganje se je ranil lažje.

Za sedaj še niso znani vzroki te hude nesreče. Verjetno je le, da je voznik do konca pritisnil na plin. Dežurni preiskovalni sodnik Jože Pavlič je ugotovil, da je bila cesta suha, vidljivost dobra, brez megle, pihal je veter. Sled drsenja je vidna dobrih 34 metrov, vendar pa na cesti ni videti sledov zaviranja. Vzroke nesreče še raziskujejo.

L. M.

Zabodel ga je z nožem

V soboto, 7. novembra, okoli devete ure zvečer sta se na Savski cesti 16 a v Kranju sprla Martin Kociper in Peter Korda. Kociper je Korda napadel s pestmi, pri tem pa mu je pomagal tudi Jože Ko-

roša, ki stanuje prav tam. Korda je nato potegnil žepni nož in Kocipra dvakrat zabodel v trebuh. Kocipra so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, njegovo življenje pa ni v nevarnosti.

nesreče

PRITEKEL PRED AVTOMOBIL

Na Javorniku pred podjetjem Transport je v soboto, 7. novembra, popoldne prišel 21-letni Omer Kurtović z Jesenic pred osebni avtomobil, ki ga je vozil Viktor Čeč iz Velikih Lašč. Voznik je kljub zaviranju pešca zadel, tako da so ga huje ranjenega odpeljali v bolnišnico.

VOZNJA PO LEVI STRANI

Med vasmi Bukovica in Dolenjo vasjo se je v soboto pripetila prometna nezgoda zaradi vožnje po levi strani ceste. Voznik mopeda Edgar Močnik iz Ljubljane je na mopedu vozil iz Železnikov proti Škofji Loki. V desnem preglednem ovinku je zavozil na levo stran ceste, iz nasprotni smeri pa je pripeljal osebni avtomobil, vozil ga je Peter Jenko iz Virmaš. Pri trčenju je bil mopedist huje ranjen in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Skode je za 6000 din.

ZAPELJAL V LEVO

V Ribičevem lazju v Bohinju je v soboto popoldne voznik pony kolesa Danijel Pahor iz Koritna pri Novi Gorici iz neznanega vzroka zapeljal v levo, se zaletel v občestni kamen in padel. Ranjenega so odpeljali v jeseniško bolnišnico.

MOPEDIST UMRL

V Hotavljah pri Gorenji vasi je v soboto zvečer mopedist Ciril Malovrh iz Hotavlj privozil v levi ovinek tako, da ga je zaneslo na levi rob ceste in v jarek. Po nekaj metrih vožnje po jarku je padel in z glavo udaril v skalo. Bil je takoj mrtev.

ZAPRL POT AVTOMOBILU

Na cesti tretjega reda med Zgornjimi in Spodnjimi Gorjami sta v soboto ob pol deveti uri zvečer trčila voznik osebnega avtomobila in voznik motornega kolesa. Nesreča se je pripetila, ko je voznik neregistriranega motornega kolesa Jože Prezelj z Bleda nenadoma zapeljal preko ceste na desno stran, prej pa je z motorjem stal na drugi strani ceste. V tem je pripeljal voznik osebnega avtomobila Anton Pogačar iz Radovne in trčil v motorista, ki mu je zaprl pot. V nesreči je bil sopotnik na motornem kolesu Franc Brložnik z Bleda ranjen. Motorist je po nesreči odpejpal naprej.

AVTOMOBIL SE JE PREVRNIL NA STREHO

Na mokri blatni cesti je v nedeljo, 8. novembra, ob eni uri zjutraj v bližini Tenetiš zaneslo voznika osebnega avtomobila Jakoba Stanovnika iz Javorjev nad Škofjo Loko. Avtomobil je zapeljal s ceste in se prevrnil na streho. Ranjen ni bil nihče, škode pa je za 15.000 din.

VERIZNO TRČENJE

Na cesti Borisa Kidriča na Jesenicah je v nedeljo popoldne ustavil voznik osebnega avtomobila Vojteh Kučina z Jesenic, da bi vzel v avtomobil znanca. Za njim je v prekratki varnostni razdalji pripeljala voznica osebnega avtomobila Draga Bergant z Jesenic in trčila vanj. Za Bergantovo je prav tako v prekratki varnostni razdalji pripeljal voznik osebnega avtomobila Franc Mišič in vozilo Bergantove še enkrat porinil v avtomobil Vojteha Kučine. V nesreči je bila sopotnica v Mišičevem avtomobilu Gizela Fille z Jesenic huje ranjena, Minka Mišič pa laže. Skode na vozilih je za 6000 din.

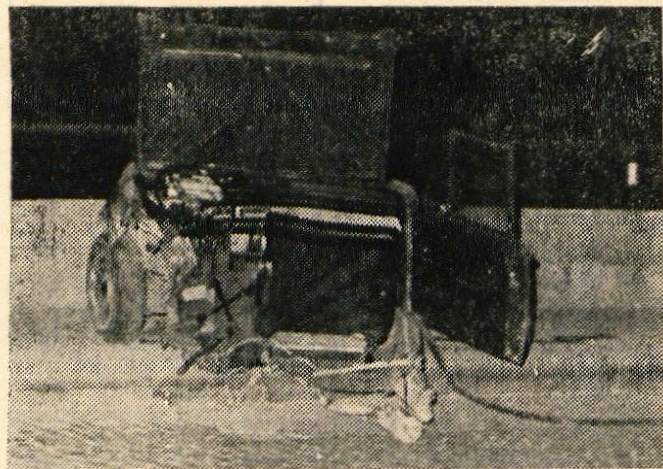
AVTOMOBIL ZADEL PEŠCA

Na Kosovelovi ulici v Radovljici je v nedeljo zvečer voznik Jože Berce iz Radovljice z osebnim avtomobilom trčil v Ano Volk in Stefana Volka, ki sta z leve strani prečkala cesto. Pri trčenju je bila Ana Volk huje ranjena, Stefan Volk pa laže.

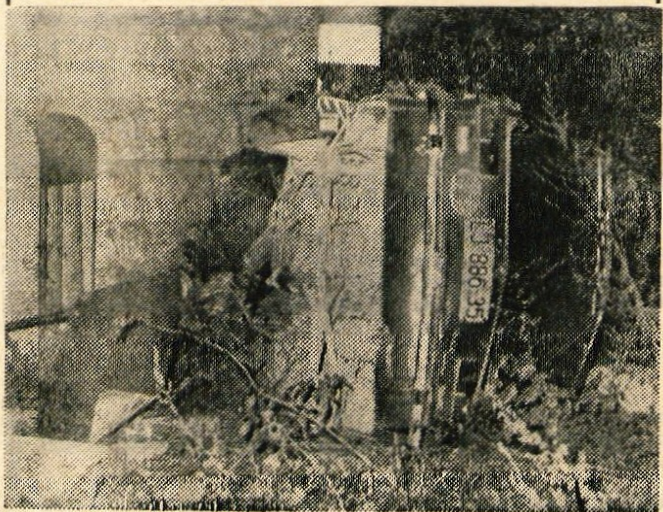
TOVORNJAK SE JE PREVRNIL

Na cesti med Jepro in Škofjo Loko je v ponedeljek, 9. novembra, popoldne zaradi neprimernih hitrosti v ovinku zaneslo voznika tovornega avtomobila Viljema Polajnka iz Škofje Loke, šoferja pri Transturistu. Voznik je močno zavil v levo, da bi vozilo spet zapeljal na cesto, pri tem pa se je tovornjak poln kuhinjske opreme prevrnil na njivo. Skode je za 10.000 din.

L. M.

Potem, ko je zastava 124 bočno priletela v betonsko ograjo, je zadnji del avtomobila odtrgalo in vrglo po nadvozu. Ob ograji je ostal samo prednji del z motorjem, desnimi vrati in sedežem za sopotnika. Obletnica mature se za 21-letne študente iz Ljubljane ne bi mogla končati bolj tragično.

Varčujmo za potovanje

pri
**Gorenjski
kreditni
banki**

Nova skakalna šola v Kranju

V ponedeljek, 16. novembra, bo pričela z vadbo nova skupina mladih smučarskih skakalcev v okviru Planiške skakalne šole — Kranj. Šola bo imela naslednji razpored vadbe v predsezoni (dokler ne zapade sneg v nižinah): v ponedeljkih in četrtnih od 19. do 20.30 vadba v telovadnici osnovne šole Lucijan Seljak v Stražišču, v sobotah in nedeljah pa bodo imeli od 9. do 11. ure

skoje na plastični skakalnici v Ljubljani. Vodstvo šole bo vpisovalo nove člane še v četrtek, 12. novembra od 18.30 do 20. ure in v ponedeljek, 16. novembra, pred pričetkom redne šole v telovadnici osnovne šole v Stražišču. V šolo se lahko vpišejo pionirji v starosti od 9. do 13 let. Prijave bo sprejmal v omenjenih dneh trener Ivo Konc.

J. J.

Kranjski kegljači na Koroškem

Dve ekipi kranjskih kegljačev, in sicer invalidi Borca so nastopili na tradicionalnem četverboju kegljačev Celovca, Beljaka in dveh ekip iz Kranja v Celovcu. Zmagala je ekipa invalidov iz Kranja s 1036 podrtimi keglji, druga je bila druga ekipa Borca

1034, tretji Beljak 983, četrta Celovec 968. Najboljši posameznik je bil Kranjec Franc Bitenc, ki je podrl 128 kegljev. Naslednje srečanje invalidov-kegljačev omenjenih treh mest bo naslednje leto v Kranju.

F. Štagar

Jože Turk spet državni prvak

V Krapinskih Toplicah je bilo v nedeljo zvečer končano letošnje državno prvenstvo za posameznike. Kranjski kegljači so se odlično uvrstili, saj so bili kar trije v deseterici najboljših. Naslov prvaka je tudi letos osvojil Kranjec Jože Turk z odličnim rezultatom 1919 (937, 982)

podrtih kegljev. Tako je ponovil uspeh iz lanskega leta. Odlično pa se je uvrstil tudi Česen, ki je zasedel tretje mesto, medtem ko je bil Prion deveti. K številnim uspehom kranjskih kegljačev v letošnjem letu so imenovani trije dodali še enega.

J. J.

Od nedelje do nedelje

NOGOMET — Po dolgem času so nogometaši kranjskega Triglava spet odlično zaigrali in povsem zaslužno premagali s 3:0 Aluminij iz Kidričevega. V zahodni conski ligi pa sta gorenjska predstavnika igrala takole: Tržič : Usnjari 1:1, LTH : Adria 1:1.

V nedeljo je na sporedu zadnje jesensko kolo. Pari so naslednji: Branik : Triglav, Zagorje : Tržič, Koper : LTH.

ODBOJKA — V drugi zvezni ligi so v slovenskem derbiju Jeseničani na domačem igrišču premagali Maribor s 3:2 in se na lestvici povzpeli na odlično drugo mesto.

V prihodnjem kolu bodo Jeseničani spet igrali na domačem igrišču in sicer z Metalcem.

HOKEJ — V prvi zvezni ligi sta se pomerila v minulem kolu oba gorenjska predstavnika. Jeseničani so premagali Kranjsko goro z 11:4 in so tako sedaj sami v vodstvu brez poraza. Kranjska gora pa je na petem mestu.

V soboto bo Kranjska gora na Jesenicah odigrala pomembno tekmo z Medveščakom iz Zagreba, ki letos presenetljivo slabo igra. Ekipa Jesenic pa bo v nedeljo nastopila v Beogradu proti istoimenskemu moštvu.

JUDO — V soboto se je začelo tekmovanje v prvi republiški ligi. V Kranju je bil troboj judoistov Olimpije, Reya iz Celja in domačega Triglava. Kranjčani so premagali Celjane s 5:1, z Olimpijo pa so izgubili z 1:6. Jesenice pa so v Slovenski Bistrici dosegli naslednje rezultate: Impol : Jesenice 3:3, Jesenice : Maribor 4:3.

J. J.

Šah

Lesce : Borec 3,5 : 4,5

V nedeljo se je pričelo tekmovanje v prvi slovenski šahovski ligi. Poleg ekip Lesc in Borca iz Kranja nastopajo še v imenovani ligi Zmaj (Ljubljana), Domžale, Borovnica, Cerknica, Novo mesto in Koper. V prvem kolu so Kranjčani gostovali v Lescah in premagali ekipo Lesc s 4,5:3,5. Kranjčani so nastopili nekoliko oslabiljeni. Posamezni rezultati: Mali : Naglič 1:0,

Sifter : Matjašič 0:1, Prestrl : Bertoncelj remi, Vrečko : Djordjević 1:0, Strle : Ivanovič 0:1, Simčič : Šmid 1:0, Počotnik : Sirc 0:1 (mladinca), Butorac : Pirc 0:1 (članici).

Prvoimenovani so šahisti Lesc. V nedeljo bodo Kranjčani gostovali v Cerknici, popoldne istega dne pa se bodo pomerili v Kopru z istoimensko ekipo.

F. Štagar

Kdo bo letos najboljši športnik Gorenjske?

Kot vsa leta doslej, bo naše uredništvo tudi letos med bralci izvedlo že tradicionalno anketo za izbiro najboljšega športnika Gorenjske za leto 1979. Na osnovi le-te bomo na dan republike proglasili najboljšega športnika oziroma deseterico najboljših na Gorenjskem. Najboljši bo tisti, ki bo prejel največ točk iz glasovalnih listkov. Letošnja bera gorenjskih športnikov je bila dokaj uspešna, saj so se v različnih panogah pojavili v državnih reprezentancah. Tako so smučarji-skakalci in tekači nastopili v Visokih Tatrah na svetovnem prvenstvu v klasičnih disciplinah, alpinisti so bili na svetovnem prvenstvu v Val Gardeni (Italija), hokejisti so prekrizali svoje palice s tekmeči B-skupine svetovnega prvenstva v Romuniji, sankalci so tekmovali za evropske naslove v Kapfenburgu (Avstrija), medtem ko so padalci in kegljači na ledu merili svoje moči v domači areni. Prvi so tekmovali v Lescah na svetovnem padalskem prvenstvu, slednji pa so metali čoke na ledu pod Mežakljo in v Kranjski gori.

V ta namen smo vam pripravili širši izbor kandidatov, ki pridejo v poštev pri izbiri. Tu smo gledali predvsem na športnike, ki so solidno nastopali na mednarodnih tekmovanjih doma in na tujem. Če smo kate-rega izpustili, ali če vam naš predlog ne ugaja, lahko izbirate še med drugimi športniki.

Kandidati po abecednem redu (po panogah):

ATLETIKA — Prezelj, Kavčič, Udovč, F. Fister (vsi Triglav);

HOKEJ — Knez, Tišler, Ravnik, Zbontar, Ivo Jan, Bogo Jan, Košir (vsi Jesenice);

KEGLJANJE — Turk, Česen (oba Triglav), Šlibar (Jesenice);

KEGLJANJE NA LEDU — Božo Jemc, Roman Jemc, Piberl (vsi Bled), Koblar, Zbontar, Kokalj, Božič (vsi Jesenice);

PLAVANJE — Švarc, Pečjak, Porenta, Mandelj (vse Triglav);

PADALSTVO — Pesjak, Darinka Krstič (oba ALC Lesce);

SANKANJE — Ulčar, Klinar (oba Jesenice), Resman, Zupan (oba Begunje);

SMUČANJE — alpske discipline: Jakopič, Gašperšič, M. Klinar, Štraus (vsi Jesenice);

Skoki — Zajc, Smolej (oba Jesenice), Stefančič, M. Mesec, Kobal (vsi Triglav), klasična kombinacija — Janez Gorjanc (Triglav), Dovžan (Jesenice), teki — Kerštajn, Mlinar, Tajnikar (vsi Jesenice), Kobilica, Kalan (oba Gorje);

STRELJANJE — F. Peterneil, M. Peterneil, Naglič, Otrinova;

VATERPOLO — Mohorič, Balderman, Sorli, F. Rebolj, J. Rebolj (vsi Triglav).

Lansko leto pa smo kot novost uvedli še izbiro najboljših ekip Gorenjske. Tu je izbira kandidatov lažja, saj pridejo v poštev le ekipe, ki tekmujejo v zveznem merilu in republiški prvak.

Med kandidati so: hokejisti Jesenic in Kranjska gora, košarkarice Jesenic, vaterpolisti Triglava, odbojkarji Jesenic ter kegljači Triglava.

Torej, dragi bralci, ko bomo 18. novembra objavili prvega od treh glasovalnih listkov, ne odlašajte, izpolnite ga, ter ga pošljite na uredništvo Glas, Kranj, Trg revolucije 1.

D. Humer

1 vprašanje 3 odgovori

Tri udeležence seminarja na Jezerskem za sekretarje organizacij (oddelkov) in aktivov ZK ter za člane komiteja in predsednike komisij občinske konference ZK Kranj smo poprašali, kaj menijo o pravkar končanem seminarju oziroma o tovrstnem izobraževanju in usposabljanju komunistov.

STANE MIHALIČ — sekretar organizacije ZK v Iskri:

»Menim, da je komite občinske konference zveze komunistov Kranj zelo posrečeno izbral teme tega seminarja. Obravnavali smo pravzaprav tista vprašanja, ki so najbolj aktualna za ta čas. Mislim, da nas sedaj udeležence seminarja čaka pomembna naloga: znanje, ki smo ga pridobili, in izkušnje, ki smo jih izmenjali, moramo čimprej prenesti med članstvo. Predlagam, da bi komite občinske konference ZK večkrat pripravil takšne seminarje ali podobne oblike izobraževanja oziroma usposabljanja komunistov. Pri tem namreč mislim, da bi morali biti v prihodnje hitrejši pri obravnavanju aktualnih vprašanj.«

FRANC FOJKAR — sekretar organizacije ZK v Senčurju:

»Vsebinsko je bil seminar zelo bogat. Teme so bile pravilno izbrane in pokazalo se je, da so komunisti v vodstvih precej dobro seznanjeni z obravnavanimi vprašanji, premalo pa so o tem poučeni člani zveze komunistov. Zato bomo morali po seminarju pridobljeno znanje in izkušnje čimprej posredovati naprej. — V razpravi sem opazil, da

premalo skrbimo za izvajanje posameznih stališč in sklepov. V primerjavi s prejšnjim seminarjem pa se je po moje pokazalo, da je bil v organizaciji ZK storjen precejšen korak naprej. Več smo govorili o doseženih uspehih in nadaljnjih nalogah, manj pa o pomanjkljivostih.«

VOJO MITROVIČ — sekretar oddelka ZK v Savi:

»Že dolgo časa nisem bil na tako kvalitetnem seminarju. Razprava je bila bogata, predavanja zelo dobra, predavatelji pa so odkrito obravnavali mnoga nejasna vprašanja. Zato si takšnih seminarjev še želim. Vseeno pa bi omenil dveje, kar me je motilo: Predavatelji so pri razlagah uporabljali precej tujk (mnoge misli bi lahko povedali v lepi slovenščini), po drugi strani pa je bil seminar precej naporen. Za dva dni smo imeli kar precej tem in premalo časa za podrobnejšo obravnavo oziroma razpravo o posameznih vprašanjih.«

A. Z.

Velik uspeh Slovenskega okteta na Koroškem

Pred kratkim je Slovenski oktet gostoval na Koroškem. S slovenskimi narodnimi in umetnimi pesmimi so se predstavili občinstvu v Škocijanu in v St. Jakobu v Rožu. Koncert se je tokrat začel s skladbami velikega slovenskega skladatelja renesančne dobe Jakoba Gallusa Petelina. Občinstvo pa je bilo najbolj navdušeno ob petju Kernjake Mojce, selskega Puobča in drugih koroških narodnih oziroma ponarodelih pesmi.

Prejšnjo nedeljo popoldne

pa so odkrili ob navzočnosti Slovenskega okteta pri Fileju na Trebinji kip Mojce, prispodoba pesmi, ki je tam nastala in osvojila srca poslušalcev širom po svetu. Spomenik je lepa zahvala Slovenec skladatelju Pavlu Kernjaku, ki je s svojim ustvarjanjem obogatil slovensko narodno glasbeno kulturo. Spomenik Mojce v koroški narodni noši je izdelal umetnik-samouk Peter Jovanovič iz Žetina pod Blegošem.

L. B.

Predavanje Janeza Koflerja

V ponedeljek zvečer je bilo v hotelu Triglav v Mojstrani zanimivo predavanje alpinista Janeza Koflerja iz Mojstrane o uspešnih vzponih v francoskih, švicarskih in italijanskih Alpah, ki jih je znani alpinist preplezal skupno

z Klavdijem Mlekužem, Janezom Ažmanom in Janezom Brojanom. Tem štirim mojstranskim alpinistom so zaradi tega nadeli ime »mojstranske verice«. Kofler je pokazal tudi nekaj zanimivih diapozitivov o vzponih v Julijskih Alpah.

— jk

Anica Jamnik — srečna dobitnica fiata 125 PZ

Pri odboru blagovno denarne loterije športnega društva Borec v Kranju se je v petek dopoldne oglasila srečna dobitnica avtomobila fiat 125 PZ. Bila je to Anica Jamnik z Jesenic, cesta revolucije 8.

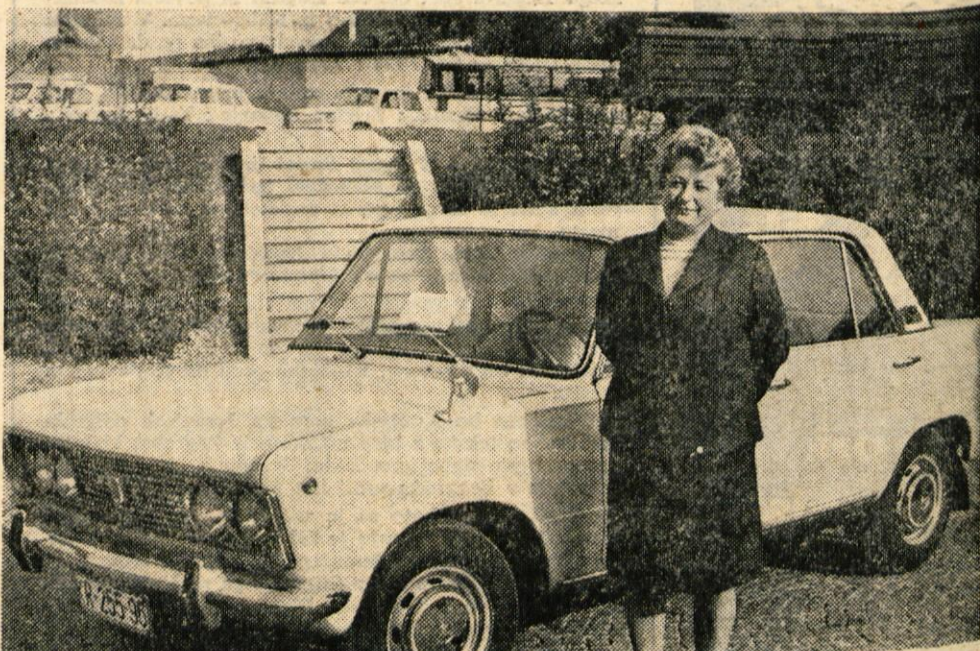
»Upokojena sem kot delovni invalid in seveda za zdaj nisem imela avtomobila. Pa tudi tega, ki sem ga dobila po tako srečnem naključju, ne bom obdržala. Prodala ga bom, denar pa porabila za zdravljenje oziroma dopust na morju.«

»Ali večkrat igrate na loterijo in druge igre na srečo?« smo jo poprašali.

»Včasih sicer igram na loterijo, vendar še nikdar nisem nič zadela. Pa tudi te sreče ne bi kupila, če me ne bi prepričal Janez Rozman, predsednik komisije za vojaške vojne invalide pri ZVB NOV Jesenice. Vzela sem jo predvsem zato, da bi pomagala organizatorju oziroma športnemu društvu Borec.«

Anica Jamnik je bila dolgo časa zaposlena v jeseniški železarni; nazadnje na sindikatu v železarni. Želimo ji, da je sreča tudi v prihodnje ne bi zapustila in da bi bilo njeno zdravljenje čimbolj uspešno.

A. Z.

ANICA JAMNIK z Jesenic: »Fiat 125 PZ bom prodala, denar pa porabila za zdravljenje oziroma oddih na morju.« — Foto: A. Zalar

Umrl je Charles de Gaulle

Včeraj popoldne so iz Pariza sporočili, da je v torek jutraj umrl, zadet od srčne kapi, veliki francoski državnik, general Charles de Gaulle.

Grand Charles, kakor so ga imenovali rojaki, se je rodil novembra 1890. leta v mestu Lille. Med obema vojnama je bil poveljnik tankovskih enot Pete armade, toda svet je prvič slišal zanj šele 18. junija 1940, ko so — Petainovi kapitulantski vladi navkljub — njegovi pozivi k nadaljevanju aktivnega boja proti Nemcem zbudili Francoze iz otopelosti. Organiziral je gibanje Svobodna Francija, zbral razpršene vojaške sile v zavezniških državah in francoskih prekomorskih posestih ter povezal odporne skupine na okupiranem ozemlju. Po osvoboditvi postane vodja začasne vlade, nato pa se za nekaj let umakne s političnega odra. Šele junija 1958, ko so desničarski generali izvedli udar in izzvali težko krizo, znova prevzame položaj premiera. Jeseni istega leta Francozi dobijo novo ustavo, de Gaulle pa je izvoljen za predsednika republike.

V naslednjih desetih letih generalu uspe srečno končati alžirsko vojno, stabilizirati položaj v deželi, modernizirati armado, ki dobi lastno atomsko udarno silo, izstopiti iz NATO pakta in se otresti ameriškega vpliva, navezati diplomatske stike s Kitajsko ter na široko odpreti vrata proti Vzhodu. Šele šibko zdravje ga je aprila leta 1969 prisililo, da se je umaknil iz krmilo Francije prepustil svojemu mlajšemu sodelavcu Pompidouju. Zadnje čase je pisal spomine, ki so bili kmalu po izidu prevedeni tudi v slovenščino. (—ig)